

ПОГОДЖЕНО

Рішення Виконавчого комітету
Кропивницької міської ради
«_____» _____ 2021 року № _____

ПРОЄКТ № 154

КРОПИВНИЦЬКА МІСЬКА РАДА
СЕСІЯ ВОСЬМОГО СКЛИКАННЯ

Р І Ш Е Н Н Я

від «_____» _____ 2021 року

№ _____

**Про затвердження Комплексної програми розвитку
житлово-комунального господарства та безпеки
дорожнього руху в місті Кропивницькому
на 2021-2025 роки**

Керуючись статтями 143, 144 Конституції України, статтями 26, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», на підставі Положення про Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького, затвердженого рішенням Міської ради міста Кропивницького від 21 грудня 2017 року № 1384, Кропивницька міська рада

В И Р І Ш И Л А:

1. Затвердити Комплексну програму розвитку житлово-комунального господарства та безпеки дорожнього руху в місті Кропивницькому на 2021-2025 роки», що додається.

2. Включити до складу Програми економічного і соціального розвитку міста Кропивницького на 2021 рік та основних напрямів розвитку 2022-2023 роки.

3. Визнати таким, що втратило чинність рішення міської ради:
від 17 січня 2017 року № 762 «Про затвердження Програми розвитку дорожнього господарства та безпеки руху в місті Кропивницькому на 2017-2021 роки»;

від 17 січня 2017 року № 763 «Про затвердження Програми утримання, благоустрою та розвитку житлово-комунального господарства міста Кропивницького на 2017-2021 роки»;

від 12 липня 2018 року № 1765 «Про затвердження Програми розвитку та збереження зелених насаджень у місті Кропивницькому на 2018-2021 роки».

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійні комісії міської ради з питань житлово-комунального господарства та транспорту, заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради О.Вергуна.

Міський голова

Андрій РАЙКОВИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Кропивницької міської ради
«___» _____ 2021 року № _____

КОМПЛЕКСНА ПРОГРАМА

**розвитку житлово-комунального господарства та безпеки дорожнього руху
в місті Кропивницькому на 2021-2025 роки**

ЗМІСТ

стор.

	Паспорт	
1.	Загальні положення	1
2.	Аналіз стану житлово–комунального господарства міста	2
2.1	Житлове господарство	3
2.1.1	Об’єднання співвласників багатоквартирних будинків	7
2.2	Ліфтове господарство	8
2.3	Внутрішньодворові дороги (проїзди)	9
2.4	Теплова комунальна енергетика і водопровідно– каналізаційне господарство	11
2.5	Фінансова підтримка підприємствам комунального господарства	13
2.6	Благоустрій міста	15
2.6.1	Зовнішнє вуличне освітлення міста	15
2.6.2	Санітарне очищення міста	18
2.6.3	Вивезення твердих побутових відходів	19
2.6.4	Злизова каналізація	21
2.6.5	Озеленення та догляд за зеленими насадженнями, парками і скверами	21
2.6.6	Поводження з тваринами	27
2.6.7	Місця поховання	28
2.7	Заходи по Громадському бюджету міста	30
2.8	Дорожнє господарство	30
2.9	Технічні засоби регулювання дорожнього руху	33
3.	Визначення проблем, на розв’язання яких спрямована Комплексна програма	35
3.1	Основні принципи вирішення проблемних питань	36
4.	Мета та завдання Комплексної програми	36
4.1	Основні завдання Комплексної програми	37
5.	Пріоритети розвитку Комплексної програми	38
6.	Механізм реалізації Комплексної програми	40
6.1	Нормативно-правове забезпечення	40
6.2	Строки виконання	40
6.3	Фінансове забезпечення Комплексної програми	41
6.4	Науково-технічне забезпечення	41
6.5	Очікувані результати виконання Комплексної програми	41
7.	Інформаційне забезпечення та моніторинг виконання Комплексної програми	42
8.	Координація та контроль за ходом виконання Комплексної програми	42

ПАСПОРТ КОМПЛЕКСНОЇ ПРОГРАМИ
розвитку житлово-комунального господарства та безпеки
дорожнього руху в місті Кропивницькому на 2021-2025 роки

1.	Ініціатор розроблення програми	Головне управління житлово-комунального господарства					
2.	Розробник програми	Головне управління житлово-комунального господарства					
3.	Замовник (відповідальний виконавець) програми	Головне управління житлово-комунального господарства					
4.	Учасники (співвиконавці) програми	Структурні підрозділи та комунальні підприємства Кропивницької міської ради					
5.	Термін виконання програми	2021-2025 роки					
6.	Перелік джерел фінансування, які беруть участь у виконанні програми	Державний бюджет, міський бюджет					
7.	Загальний обсяг фінансових ресурсів необхідний для реалізації програми, тис. грн, у тому числі:	Всього	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
		2 981 183,058	344 527,542	618 120,144	744 473,522	628 663,850	645 398,000
	<i>кошти державного бюджету</i>	<i>211 701,315</i>	<i>0,000</i>	<i>22 070,582</i>	<i>160 322,733</i>	<i>22 504,000</i>	<i>6 804,000</i>
	<i>кошти міського бюджету</i>	<i>2 769 481,743</i>	<i>344 527,542</i>	<i>596 049,562</i>	<i>584 150,789</i>	<i>606 159,850</i>	<i>638 594,000</i>

1. Загальні положення

Житлово-комунальне господарство - одна з найбільших галузей у господарському комплексі держави, результати діяльності якої значною мірою визначають соціально-економічні показники розвитку суспільства.

Галузь має важливе значення як для населення громади, так і для функціонування господарства. Взагалі, без розвинутої міської інфраструктури, яка створюється та забезпечується підприємствами житлово-комунального господарства, неможливе існування будь-якого міста.

Функції управління у сфері житлово-комунального господарства міста Кропивницького здійснює, відповідно до наданих повноважень, Головне управління житлово - комунального господарства.

Життєдіяльність міста забезпечують підприємства - надавачі житлово-комунальних послуг, діяльність яких координує Головне управління житлово-комунального господарства:

Найменування послуг	Надавач послуг
обслуговування багатоквартирних будинків	КП «ЖЕО № 1»
	КП «ЖЕО № 2»
	КП «ЖЕО № 3»
	КП «ЖЕО № 4»
	КП «ЖЕК № 9»
	ОСББ, ОЖБК та інші суб'єкти господарювання
постачання теплової енергії	КП «ТЕПЛОЕНЕРГЕТИК»
утримання зелених насаджень	КП «Благоустрій»
утримання та ремонт вулично-дорожньої мережі	КП «УНІВЕРСАЛ 2005»
поводження з побутовими відходами	
вуличне освітлення та експлуатація елементів святкової ілюмінації	КП «МІСЬКСВІТЛО »
утримання світлофорних об'єктів	КП «Спеціалізована монтажно-експлуатаційна організація»
ритуальні послуги (здійснення організації поховань померлих, реалізація предметів ритуальної належності), утримання міських кладовищ та меморіального комплексу на Фортечних валах	КП «Ритуальна служба-спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування »
усунення аварійних ситуацій у сфері житлово-комунального господарства міста	КП «Аварійно-диспетчерська служба»

Комплексна програма розвитку житлово-комунального господарства та безпеки дорожнього руху в місті Кропивницькому на 2021-2025 роки (далі – Комплексна програма) ґрунтується на реалізації державної політики, власних повноважень виконавчих органів міської ради в сфері утримання, благоустрою та розвитку житлово-комунального господарства міста, а також в сфері забезпечення ефективного функціонування та розвитку вулично-дорожньої мережі.

Розвиток житлово-комунального господарства міста Кропивницького, незважаючи на численні заходи, що вживаються виконавчими органами міської ради, залишається однією з найгостріших соціально-економічних проблем міста.

З кожним роком погіршується технічний стан галузі житлово-комунального господарства: старіє житловий фонд, зношуються внутрішньобудинкові та інженерні мережі теплопостачання, водопостачання та водовідведення, погіршується стан вулично-дорожньої мережі, мереж вуличного освітлення, більшість зелених насаджень досягли своєї вікової межі та інше. Залишається нестабільним фінансовий стан підприємств галузі.

Зрушити ситуацію, що склалася, можливо лише за умов забезпечення достатнього фінансування Комплексної програми, спрямованої на розвиток міського житлово- комунального господарства в цілому.

Комплексна програма визначає загальний порядок планування, ремонту, утримання і фінансування робіт, а також встановлює певний перелік заходів щодо пропозицій на підставі звернень жителів міста, депутатів міської ради, підприємств комунальної форми власності міста.

На підставі аналізу результатів виконання галузевих програм за 2017-2020 роки, по кожному напрямку діяльності було визначено перелік невирішених проблем, окреслено необхідні цілі та пріоритети, а також сформовано шляхи їх розв'язання та досягнення.

Враховуючи позитивний досвід попередніх періодів, Комплексна програма визначає пріоритетними видатки: проведення капітальних ремонтів наявного житлового фонду, забезпечення функціонування теплових мереж, поточного утримання об'єктів благоустрою, капітального ремонту доріг, вулиць, провулків, тротуарів, мостів та експлуатацію дорожньої системи утримання.

Програмою визначені завдання та перелік першочергових заходів для вирішення системних проблем цієї галузі на період 2021-2025 років.

Реалізація визначених заходів дозволить підвищити ефективність управління галуззю та забезпечити підвищення якості надання житлово-комунальних послуг, що у свою чергу, покращить соціально-економічну ситуацію в житлово - комунальному господарстві міста.

2. Аналіз стану житлово-комунального господарства міста

Основним напрямком діяльності житлово-комунального господарства в місті Кропивницькому є повне задоволення потреб мешканців в усіх видах житлово-комунальних послуг, створення комфортних умов для проживання та надання їм якісних житлово-комунальних послуг, належне утримання об'єктів

комунальної власності, системи центрального тепlopостачання, збільшення обсягів робіт капітального ремонту житлового фонду, ліфтів та об'єктів благоустрою, поступова переорієнтація житлово-комунального господарства міста на енергоефективний шлях, зменшення енергомісткості при наданні житлово-комунальних послуг.

За 2017 - 2020 роки підприємствами житлово-комунального господарства міста надано послуг та виконано робіт загальною сумою майже 2 320,0 млн грн. Мережа комунальних підприємств житлово - комунального господарства забезпечила умови для належної життєдіяльності міста, стабільної роботи житлово-комунального господарства в цілому.

У житлово-комунальному господарстві міста багато проблем, що потребують негайного вирішення, особливо факти наявності суттєвого недофінансування житлово-комунальної сфери.

Останнім часом фінансово-економічний стан більшості підприємств комунального господарства є досить скрутним, що обумовлено низкою причин: аварійним станом основних фондів, зростанням вартості ресурсів та енергоносіїв, великими обсягами дебіторської заборгованості тощо. На погіршення фінансово-економічного стану комунальних підприємств, які надають послуги значно впливає відсутність фінансування державних програм, недосконалість нормативно-правової бази, зокрема в частині оподаткування, надання пільг, формування тарифної політики, відшкодування різниці в тарифах тощо.

Якщо не вживати своєчасних заходів щодо їх вирішення, можливе значне погіршення технічного стану житлового фонду, підвищення аварійності об'єктів житлово-комунального господарства, збільшення питомих та непродуктивних витрат матеріальних та енергетичних ресурсів, обсягів капітальних і поточних ремонтів, а внаслідок цього – зростання собівартості послуг, зниження якості житлово-комунальних послуг, збільшення видатків з міського бюджету.

За своїм змістом і структурою житлово-комунальне господарство є складним об'єктом управління, що включає ряд підгалузей, кожна з яких має власні функціональні особливості та специфічні проблеми розвитку.

2.1 Житлове господарство

На 01 січня 2020 року за даними паспортизації житлового фонду у комунальній власності територіальної громади міста (за винятком будинків приватного сектору) знаходилось 833 житлових будинки загальною площею квартир 663788 кв. м, в яких зареєстровано 101 717 мешканців, 669 житлових будинків обладнані централізованим опаленням, 175 житлових будинків оснащені ліфтами в загальній кількості 547 одиниць.

Частина житлового фонду міста збереглася з дореволюційних і довоєнних часів і застарілий житловий фонд представлений в кількості 31 будинків, що зосереджений в центральній частині міста. Аварійні та непридатні для експлуатації житлові будинки у місті відсутні.

Характеристика житлових будинків за роками забудови

Назва підприємства	Роки забудови				Всього
	до 1960	до 1980	до 2000	після 2000	
КП «ЖЕО № 1	119	82	32		233
КП«ЖЕО № 2»	115	102	44		261
КП «ЖЕО № 3»	17	142	47	4	210
КП«ЖЕО № 4»		39	59	4	102
КП «ЖЕК № 9»	3	19	5		27
ОЖБК		25	5		30
ОСББ (обслуговують самостійно)		92	40		132
с/т. Нове (ТОВ «ГУДЕКС ВПС»)	3	14	21	2	40
ВСЬОГО	257	515	253	10	1035

До початку 90-х років держава була власником більшої частини житлового фонду, який знаходився в управлінні органу місцевого самоврядування або держави.

В процесі масової приватизації квартир у житлових будинках, яка розпочалась у 90-х роках, виникла проблема в сфері утримання житлового фонду. Вона пов'язана з тим, що мешканці, отримавши право керувати власним помешканням, не усвідомили себе співвласниками всього будинку.

І лише з введенням в дію положень Законів України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку», «Про житлово-комунальні послуги» та ряду інших нормативно-правових актів в сфері житлово-комунального господарства, стало можливим створення умов для залучення громадян до участі в утриманні і збереженні існуючого житла та формування ринкових відносин.

У 2019 році проведена певна робота житлово-експлуатаційними організаціями міста, які виконують функцію утримання та обслуговування житлового фонду, щодо інвентаризації одноповерхових житлових будинків і на підставі рішення Виконавчого комітету Міської ради міста Кропивницького від 27 серпня 2019 року № 503 «Про зняття з балансу житлово-комунальних підприємств одноповерхових багатоквартирних будинків» знято з балансу 495 одноповерхових житлових будинків.

На теперішній час, правові відносини у сфері утримання та управління житловим фондом міста приведено у відповідність до норм чинного законодавства України. Комунальні підприємства Кропивницької міської ради, які продовжують обслуговувати 80,3 % житлового фонду міста, втратили статус балансоутримувача житлових будинків та стали надавачами послуг з управління багатоквартирними будинками на договірних засадах зі співвласниками.

Наразі житловий фонд міста представлений наступними формами управління:

залучено управителя – 833 будинки (на конкурсних засадах - 819 будинків, за рішенням співвласників – 14 будинки);

створено ОСББ – 132 будинки;

обслуговується співвласниками самостійно – 1 будинок.

Таким чином, на ринку послуг з управління та утримання житлових будинків і прибудинкових територій міста Кропивницького створено конкурентне середовище.

Відповідно до рішення Виконавчого комітету Міської ради міста Кропивницького від 12 листопада 2019 року № 627 «Про призначення управителів багатоквартирних будинків у місті Кропивницькому» утримання та обслуговування житлового фонду Кропивницької міської територіальної громади здійснюють 5 комунальних підприємств «Житлово-експлуатаційні організації № 1, 2, 3, 4» та «Житлово-експлуатаційна контора № 9» Міської ради міста Кропивницького» (далі Підприємства – надавачі послуг).

Підприємства - надавачі послуг не мають фінансових ресурсів на проведення ремонтних робіт капітального характеру в багатоквартирних житлових будинках, оскільки порядком формування ціни послуги з управління багатоквартирними будинками не передбачено витрат на їх проведення, що призводить до погіршення стану житлового фонду міста.

На сьогоднішній день понад 60 % будинків, які перебувають на балансі Підприємств – надавачів послуг, потребують капітального ремонту. Сягнув критичної межі технічний стан мереж: 78,8 % водопровідних та каналізаційних мереж та 59,1 % мереж теплопостачання потребують термінової заміни.

Підприємства – надавачі послуг виконують тільки ті роботи, які за видами віднесені до поточного ремонту, відповідно до наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 10 серпня 2004 року № 150 «Про затвердження Примірного переліку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та послуг з ремонту приміщень, будинків, споруд».

Фінансування поточних ремонтів житлового фонду міста Кропивницького здійснюється за рахунок коштів, що сплачуються мешканцями надавачам послуг з обслуговування житлових будинків та накопичуються побудинково.

Згідно з обсягами коштів, які надходили від мешканців за послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій, комунальними підприємствами «Житлово-експлуатаційні організації № 1, 2, 3, 4» Міської ради міста Кропивницького» та «Житлово-експлуатаційна контора № 9» Міської ради міста Кропивницького» виконувалися роботи з утримання та поточного ремонту житлового фонду, а саме: покрівель, систем опалення та холодного водопостачання, водовідведення, скління вікон, електричних щитових, каналізаційних систем, інженерних введів, підготовки житлових будинків до експлуатації в осінньо-зимовий період тощо.

Так, незважаючи на брак фінансування, підприємствами-надавачами послуг, в межах наявних коштів, протягом 2017-2020 років було проведено поточний ремонт житлових будинків, а саме:

покрівель площею 69,4 тис.м² з 664,7 тис.м²;

мереж холодного водопостачання протяжністю 14,3 тис.пм з 717,3 тис.пм;

мереж тепlopостачання протяжністю 12,5 тис.пм з 627,1 тис.пм;

мереж водовідведення протяжністю 10,4 тис.пм з 171,6 тис.пм;

зливової каналізації протяжністю 9 тис.пм з 47,7 тис.пм;

мереж електропостачання протяжністю 25,5 тис.пм з 98,4 тис.пм, електрощитових кількістю 959 шт. з 1189 шт. та автоматів захисту кількістю 10 242 шт. з 12 300 шт.;

вхідних дверей до під'їздів в кількості 43 од. з 1796 од.;

під'їздів кількістю 345 од. з 2477 од.

Існуюча заборгованість мешканців міста перед надавачами послуг по сплаті за утримання житлового фонду майже 40,0 млн грн. (з яких 7,1 млн грн борг минулих років) поглиблює проблеми якісного і своєчасного надання послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій (у тому числі і з виконання ремонтних робіт).

З метою розв'язання проблеми погашення заборгованості за житлово-комунальні послуги підприємствами житлово-комунального господарства проводиться комплекс фактичних та юридичних дій, спрямованих на стимулювання населення щодо сплати заборгованості за житлово-комунальні послуги у вигляді особистих письмових попереджень боржникам, оголошень-закликів на добровільне погашення заборгованості із подальшою реструктуризацією боргу.

Так, за період 2017 - 2020 років підприємствами було подано до суду 560 позовів на суму 1,9 млн грн., по яким задоволено 510 позовів в сумі 1,5 млн грн.

Враховуючи наявний технічний стан житлового фонду, а саме фізичне та моральне старіння конструктивних елементів, інженерних мереж і обладнання житлових будинків, проведення робіт поточного характеру недостатньо для підтримки його належного технічного та експлуатаційного стану в цілому.

Відповідальність за проведення поточного та капітального ремонту житлового фонду покладено безпосередньо на його співвласників. Існує потреба в коригуванні діючих кошторисів на послугу з управління шляхом внесення до них статті витрат, котра передбачатиме можливість проведення робіт капітального характеру для підтримки належного технічного, експлуатаційного стану їхнього спільного майна. Діючими кошторисами на послугу з управління багатоквартирними будинками не передбачено можливість спрямування видатків на роботи капітального характеру.

За звітний період за рахунок коштів міського бюджету проведено капітальний ремонт покрівель житлових будинків – 87 об'єктів на загальну суму 43,1 млн грн.

2.1.1 Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків

Одним із шляхів щодо реформування та належного утримання житлового господарства, а також можливого сподівання на зміну ситуації, є консолідація власників житла, гуртування їх у об'єднання співвласників багатоквартирних будинків. Сучасне законодавство мотивує жителів багатопверхових будинків створювати об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (далі – ОСББ).

На сьогоднішній день місто Кропивницький поки що не є передовим містом зі створення та функціонування ОСББ. Наразі в місті створено тільки 103 об'єднання, які утримують 132 житлових будинки, що становить 13 % від загальної кількості багатопверхових будинків по місту.

Причиною небажання окремих мешканців міста Кропивницького створювати ОСББ є недостатній рівень їх обізнаності з вимогами нормативно-правових актів, які регулюють систему відносин між населенням та органами державної влади і місцевого самоврядування щодо організації об'єднань.

Систематично проводиться консультативно-роз'яснювальна робота з ініціативними групами, організовуються навчальні семінари з головами ОСББ, направлені на вирішення поточних проблем життєдіяльності та впровадження енергоефективних заходів у будинках, надаються відповідні роз'яснення з питань, що стосуються діяльності та функціонування ОСББ у місті.

Першим кроком щодо стимулювання співвласників житлових будинків до створення ОСББ розроблена «Програма спільного фінансування та підтримки об'єднань співвласників багатоквартирних будинків у місті Кропивницькому на 2018-2021 роки», яка затверджена рішенням Міської ради міста Кропивницького від 05 червня 2018 року № 1719. Дана Програма спільного фінансування передбачає здійснення капітальних ремонтів конструктивних елементів житлових будинків на умовах фінансування, а саме: 90 % від загальної вартості становлять кошти міського бюджету, 10% - кошти співвласників (для ОСББ, які вперше беруть участь у Програмі спільного фінансування). За період дії Програми спільного фінансування було виконано капітальні ремонти одного із визначених конструктивних елементів у 19 житлових будинках, де створено ОСББ на загальну суму 5,2 млн грн.

На сьогодні діє «Програма відшкодування частини суми (тіла) кредитів, залучених ОСББ, ЖБК міста Кропивницького на впровадження енергоефективних заходів у багатоквартирних житлових будинках, на 2019-2022 роки», яка затверджена рішенням Міської ради міста Кропивницького від 07 травня 2019 року № 2496. Дана Програма стимулює споживачів до більш економного та раціонального використання енергоресурсів. У 2019-2020 роках участь у вищезазначеній програмі прийняли 21 ОСББ, яким здійснено відшкодування по енергокредитам у сумі 1, 4 млн грн.

2.2 Ліфтове господарство

Забезпечення безперебійної роботи ліфтового господарства є надзвичайно важливою соціальною проблемою, оскільки зупинення роботи ліфтів спричиняє соціальну напругу серед громадян, які ними користуються. Непрацюючі ліфти значно ускладнюють повсякденне життя людей з обмеженими фізичними можливостями, інвалідів, жінок з дітьми та людей похилого віку.

На сьогоднішній день на технічному обслуговування КП «ПВК Геркон» міста Кропивницького перебуває 527 ліфтів, крім 20 одиниць, що не працюють.

90 % ліфтів, які відпрацювали свій нормативний термін експлуатації (25 років і більше) підлягають технічному обстеженню для вирішення питання їх ремонту та подальшої експлуатації. З кожним роком збільшується кількість ліфтів, які зупиняються з технічних причин.

Розуміючи важливість проблеми, адже незадовільний стан ліфтового господарства становить загрозу для життя та здоров'я містян, за останні роки триває робота щодо заміни морально застарілих і зношених ліфтів, тому щорічно необхідно здійснювати заходи, спрямовані на подовження термінів їх експлуатації та пов'язані із заміною ліфтів, які вичерпали ресурс своєї можливої експлуатації.

Тривалість продовження терміну експлуатації ліфтового господарства є різною в залежності від ремонтних робіт, які були проведені. Зокрема, при проведенні капітальних ремонтів ліфтів їх термін експлуатації продовжується лише на 4 роки, оскільки ліфтове обладнання ремонтується частково, в той час, як за умови виконання робіт з модернізації, яка охоплює все обладнання, можна продовжити експлуатацію ліфтів на 18 років.

Слід зазначити, що ліфти відносяться до вертикального транспорту підвищеної небезпеки і відповідно до вимог Державних стандартів НПАОП 0.00-6.18-2004 їх експлуатація після закінчення 25-ти річного експлуатаційного терміну заборонена до виконання заміни чи модернізації. Таким чином, стан ліфтового господарства міста не відповідає сучасним вимогам безпеки, а в деяких випадках навіть вичерпав свій ресурс.

Безумовно, вартість робіт з модернізації перевищує вартість капітального ремонту, однак, у довгостроковій перспективі проведення модернізацій є більш доцільним способом використання коштів, адже це дозволяє збільшити загальну кількість ліфтів, які перебувають в експлуатаційному стані.

Так, за період 2017 – 2020 роки покращено технічний стан 245 ліфтів, з них капітально відремонтовано 234 ліфти на загальну суму майже 15,0 млн грн. та модернізовано 11 ліфтів. Проведено експертизи по 396 ліфтам на суму 1,4 млн грн.

Однак, починаючи з 2021 року, перелік ліфтів, що експлуатуються понад 25 років збільшиться на кількість ліфтів, які капітально ремонтувалися протягом минулих років.

Оскільки ліфтове господарство житлового фонду, відповідно до чинних законодавчих норм, належить до спільної сумісної власності співвласників будинків, то саме вони несуть відповідальність за належний технічний, експлуатаційний стан ліфтового обладнання шляхом проведення його поточного та капітального ремонту.

Таким чином, оптимальним шляхом вирішення питання щодо модернізації міського ліфтового господарства могло б стати відкриття співвласниками будинків для даних цілей відповідних накопичувальних рахунків, що у довгостроковій перспективі дозволило б зменшити фінансове навантаження на мешканців шляхом використання на дані роботи заздалегідь накопиченого обсягу коштів.

На теперішній час відбувається процес безоплатного прийняття до комунальної власності Кропивницької міської територіальної громади об'єктів житлово-комунального господарства, житлового фонду та основних засобів, які перебувають у комунальній власності територіальної громади смт Нового.

Житловий фонд смт Нового складається із 40 будинків, з них 21 будинок обладнаний ліфтами. Ліфтове обладнання відпрацювало свій нормативний термін експлуатації. У 2020 році було проведено капітальний ремонт 4-х ліфтів, 17 – перебувають в експлуатаційному стані.

2.3 Внутрішньодворові дороги (проїзди)

Транспортно-експлуатаційний стан під'їзних шляхів до багатоповерхової забудови повинен забезпечувати не лише комфортний і безпечний під'їзд містян до житлових будинків, але й надавати можливість для своєчасного реагування служб екстреної допомоги, комунальної та інших сфер, наприклад: вивезення побутових відходів, утримання прибудинкової території, обслуговування житлового фонду, усунення підтоплення будинків, тощо.

Під'їзні шляхи до багатоповерхових будинків є однією з головних складових частин транспортної системи, загальна площа яких складає 697,4 тис. м².

Назва підприємства	Площа прибудинкових територій з удосконаленням покриття, м ²
КП «ЖЕО № 1	142982
КП«ЖЕО № 2»	152000
КП «ЖЕО № 3»	62669
КП«ЖЕО № 4»	163731
КП «ЖЕК № 9»	17060
смт. Нове (ТОВ «ГУДЕКС ВПС»)	158935
Всього	697377

Переважає більшість внутрішньодворових доріг (проїздів) багатоповерхових житлових будинків облаштовувалися у роки масової забудови міста, в зв'язку з чим їх покриття на сьогоднішній день відпрацювало не один експлуатаційний термін.

Недотримання міжремонтних термінів збільшує об'єми руйнування їх асфальтобетонного покриття. Наразі рівень зносу асфальтобетонного покриття становить 78 %.

Для забезпечення комфортного доступу містян до багатоповерхової забудови наразі існує потреба відремонтувати протягом 2021-2025 років покриття внутрішньодворових доріг (проїздів) площею 175,0 тис. м², що охопить 125 житлових будинки.

З метою збереження мережі під'їзних шляхів до багатоповерхових житлових будинків протягом 2017-2020 років було удосконалено 158,0 тис. м² покриття вздовж 95 житлових будинків на загальну суму 69,5 млн грн.

Однак, слід враховувати, що водночас із відновленням дорожнього покриття проїздів проводиться комплекс робіт з відновлення тротуарного покриття, здійснюється заміна бортових каменів, облаштування місць для паркування автотранспорту, а також ряд інших заходів з благоустрою цих територій.

Крім того, за звітний період виконано поточний ремонт внутрішньодворових доріг на прибудинкових територіях житлових будинків у повному обсязі по 28 об'єктах на суму 4, 7 млн грн.

На етапі проектування є необхідність враховувати окремі нюанси, що притаманні відповідному мікрорайону (влаштування додаткових систем відведення дощових вод, покращення рівня мобільності для людей з особливими потребами тощо). Такі аспекти безпосередньо впливають на вартість проєктів, внаслідок чого, як правило, зменшується загальний обсяг робіт, який можливо виконати в межах наявних видатків на дані заходи.

Окремою проблемою під час ремонтних робіт є наявність застарілих підземних мереж, котрі вже відпрацювали не один експлуатаційний термін. Таким чином, існує потреба комплексної заміни застарілих мереж під час виконання відновлювальних дорожніх робіт, що дозволить зберегти асфальтне покриття цілісним на тривалий термін, оскільки зникне потреба у проведенні аварійних розкопок для виконання локальних ремонтів мереж.

В процесі відновлення дорожнього покриття пріоритетним завданням було і залишається забезпечення ремонту під'їзних шляхів, які сполучають прибудинкові території житлового фонду із загальноосвітніми навчальними та дозашкільними закладами, внаслідок чого капітальним ремонтом внутрішньодворових доріг (проїздів) охоплено більшість мікрорайонів міста.

Протягом 2017-2020 років під'їзні шляхи до 2 навчальних та дошкільних закладів отримали відновлене асфальтобетонне покриття.

Щорічне зростання інтенсивності руху транспорту, а також зростання аварійних ситуацій на застарілих підземних мережах, веде до більш інтенсивного руйнування дорожнього покриття, однак, враховуючи обмеженість коштів місцевого бюджету, які спрямовуються на реконструкцію та ремонт внутрішньодворових доріг (проїздів), відсутня можливість забезпечити своєчасне відновлення та підтримку експлуатаційного стану їхнього покриття.

Таким чином, існує потреба у збільшенні видатків на дані заходи.

2.4 Теплова комунальна енергетика і водопровідно-каналізаційне господарство

Протягом останніх років комунальне підприємство «ТЕПЛОЕНЕРГЕТИК» та ДП «Кіровоградтепло» ТОВ «ЦНТІ УНГА» здійснювали виробництво, транспортування і постачання теплової енергії за всіма групами споживачів міста Кропивницького, які підключені до системи централізованого тепlopостачання та надавали послуги централізованого опалення для населення, на балансі яких знаходилось 25 котелень, 35 центральних теплових пунктів, 329,1 км теплових мереж.

Неналежне виконання ДП «Кіровоградтепло» ТОВ «ЦНТІ УНГА» зобов'язань за договором оренди цілісного майнового комплексу щодо забезпечення тепlopостачанням споживачів усіх категорій, забезпечення підприємства газом та резервним паливом, необхідним для його роботи неодноразово призводило до зриву стабільного проходження опалювального сезону у місті з допущенням значної суми заборгованості по виплатам заробітної плати працівникам дочірнього підприємства.

З метою забезпечення стабільного та якісного тепlopостачання, недопущення виникнення надзвичайних ситуацій та соціальної напруги в місті прийнято рішення Міської ради міста Кропивницького від 06.11.2018 р. № 1942 «Про повернення з оренди цілісного майнового комплексу державного комунального підприємства теплових мереж «Кіровоградтеплоенерго». У квітні 2019 року відповідно до акту приймання-передачі з повернення цілісного майнового комплексу державного комунального підприємства «Кіровоградтеплоенерго» до територіальної громади міста та протоколу розподілу вартості майна між орендодавцем і орендарем, все майно передано до комунального підприємства «ТЕПЛОЕНЕРГЕТИК» (далі – КП «ТЕПЛОЕНЕРГЕТИК»).

Сьогодні КП «ТЕПЛОЕНЕРГЕТИК» єдине тепlopостачальне підприємство, яке має стратегічне значення для міста, від безперебійного та сталого функціонування якого залежить надання послуг з централізованого тепlopостачання мешканцям міста Кропивницького та смт Нового, в тому числі закладам соціальної сфери, підприємствам усіх форм власності.

КП «ТЕПЛОЕНЕРГЕТИК» здійснює виробництво, транспортування і розподіл теплової енергії за всіма групами споживачів міста, які підключені до централізованого тепlopостачання. Послуги з тепlopостачання надаються майже 20,0 тис. мешканцям міста.

Для надання послуги з тепlopостачання на сьогодні експлуатується – 22 котельні та Кропивницька ТЕЦ. На технологічному обслуговуванні перебувають 98 котлів, з них задіяних в роботі – 75 котлів, решта законсервовані. Загальна теплова потужність котелень - 811,7 Гкал/год (944МВт), з підключеним тепловим навантаженням споживачів - 144,5 Гкал/год, що складає 17,8 % від встановленої.

Електрична потужність Кропивницької ТЕЦ становить – 15 МВт/год. Загальна довжина магістральних та розподільчих теплових мереж, які експлуатуються і обслуговуються КП «ТЕПЛОЕНЕРГЕТИК» становить 164,5 км.

Тепло подається через 16 центральних теплових пунктів з використанням схеми прямого підключення будинків до котелень.

Прокладка тепломереж – двохтрубна. Зношеність основного теплогенеруючого обладнання в середньому складає 72 %.

Технічний стан котельних і теплових мереж існуючої системи теплозабезпечення характеризується значним фізичним зносом та моральною застарілістю. Значна частка котлів експлуатується понад 20 років. Обладнання цих котельних вичерпало свій фізичний і моральний ресурс.

Більшість теплових пунктів, які обслуговують будинки та підприємства, через тривалий термін експлуатації мають зношене обладнання та застарілі технології, у зв'язку з чим потребують упровадження нових технічних рішень, заміни автоматики. У більшості житлових будинків надзвичайно неефективно використовується тепла енергія. За оцінкою експертів, потенціал енергозбереження у таких будинках сягає до 40 % від споживання ними теплової енергії. Через низькі теплозахисні властивості огорожувальних конструкцій житлових будинків масової забудови минулих років втрати теплової енергії розподіляються таким чином: через стіни - 42 %, через вікна - 16 %, через дах - 7 %, через підвал - 5 %, повітрообмін - 30 %.

З метою забезпечення сталого проходження опалювального сезону та надання якісних послуг з централізованого опалення населенню міста підприємством теплової комунальної енергетики при підготовці об'єктів до роботи в осінньо-зимовий період протягом звітного періоду через скрутний фінансовий стан виконувались тільки найнеобхідніші роботи за рахунок власних коштів підприємства проведено, а саме:

утримання та обслуговування теплових мереж –164,534 км; центральних теплових пунктів -16 од.; запірної арматури – 2 368 шт.;

виконано капітальний ремонт 4 котлів;

проведено заміну теплових мереж протяжністю 6,3 км.

виконано ремонти котельного та насосного обладнання, трансформаторів, електродвигунів та кабельних мереж; газового господарства;

проведено поточні ремонти будівель і споруд.

Протягом звітного періоду в смт Новому проведено поточний ремонт ділянок водопостачання протяжністю 1000,5 м на загальну суму 0,1 млн грн.

Існуюча на сьогодні дебіторська заборгованість міста перед надавачем послуг по сплаті за послуги теплопостачання понад 102,0 млн грн (з яких 67,4 млн грн борг ДП «Кіровоградтепло» ТОВ «ЦНТІ УНГА») поглиблює проблеми якісного і своєчасного надання послуг (у тому числі з виконання ремонтних робіт).

Підприємством здійснюється претензійно-позовна робота до боржників усіх рівнів для розв'язання проблеми погашення заборгованості за житлово-комунальні послуги. Так, за період 2017- 2020 років було подано до суду 510 позовів на суму 9,3 млн грн., з яких задоволено 230 позовів - 3,9 млн грн.

З метою підвищення ефективності роботи системи централізованого теплопостачання міста, зменшення питомого енергоспоживання населенням, захисту соціально вразливих верств населення діє «Програма оптимізації системи теплопостачання у місті Кропивницькому на 2017-2018 роки» (із змінами), яка затверджена рішенням міської ради від 19 грудня 2017 року № 1263.

В рамках реалізації Програми оптимізації систем теплопостачання у місті протягом останніх 3 років проведена у повному обсязі грошова компенсація витрат на встановлення систем індивідуального опалення власникам 48 квартир у сумі 0,72 млн грн.

Крім того, у 2019 році реконструйовано каналізаційний колектор (заміна трубопроводу протяжністю 442 м) по вул. Ельворті у сумі 6,6 млн грн.

2.5 Фінансова підтримка підприємствам комунального господарства міста

Протягом 2017 року – 2020 роки за рахунок коштів міського бюджету надавалась фінансова підтримка 7-ми підприємствам житлово – комунального господарства міста на загальну суму 261,8 млн грн. Питому вагу бюджетної підтримки (85 %) займало КП «ТЕПЛОЕНЕРГЕТИК», якому в зв'язку із значною сумою збитковості по підприємству надійшла сума понад 166,4 млн грн та на виконання договорів підприємством по реструктуризації боргу за спожитий природний газ в сумі 55,3 млн грн. Останній напрямок по використанню коштів забезпечує життєдіяльність міста в зимовий період.

На утримання та проведення витрат від операційної діяльності 4 комунальним підприємствам (КП «Аварійно-диспетчерська служба» Міської ради міста Кропивницького», КП «Спеціалізована монтажно-експлуатаційна організація» Міської ради міста Кропивницького, КП «ЖЕО № 1» та КП «ЖЕО № 2» Міської ради міста Кропивницького») надійшли кошти в сумі 35,5 млн грн.

На придбання основних засобів та технічного переоснащення котлів-1,7 млн грн (КП «Спеціалізована монтажно-експлуатаційна організація» Міської ради міста Кропивницького - 0,5 млн грн, КП «ТЕПЛОЕНЕРГЕТИК»-1,2 млн грн.

Інші напрямки отримання фінансової допомоги на загальну суму 2,9 млн грн. (на відведення земельних ділянок в постійне користування КП «Благоустрій» Міської ради міста Кропивницького; КП «Ритуальна служба-спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» на облаштування огорожі на кладовищі та на погашення заборгованості із заробітної плати, податків та зборів минулих років (два неактивних підприємства: комунальне підприємство по утриманню шляхів та КП «Трест зеленого господарства»)).

Оновлено автопарки комунальних підприємств ЖКГ для виконання робіт як з благоустрою міста, так і з оперативного вирішення питань при виникненні аварійних ситуацій у місті на загальну суму 30,1 млн грн.

Придбано за рахунок коштів міського бюджету в цілому 18 одиниць сучасної комунальної техніки – автогрейдер, підмітально-прибиральну машину «Глобус», сміттевоз, трактори, машину дорожню комбіновану для ямкового ремонту, розміточну машину з гідравлічним візком та інше.

З метою невідкладного надання допомоги населенню міста Кропивницького при виникненні та подоланні аварійних ситуацій у сфері житлово-комунального господарства міста шляхом координації дій комунальних служб і інших аварійних та чергових служб, що забезпечують сталу життєдіяльність територіальної громади незалежно від відомчого підпорядкування та форми господарської діяльності, у цілодобовому режимі роботи функціонує комунальне підприємство «Аварійно-диспетчерська служба» Міської ради міста Кропивницького».

З 2018 року була створена Єдина диспетчерська служба підприємства, яка об'єднує інформацію про роботу міських служб та обслуговуючих компаній, виявляє порушення в роботі ЖЕКів, транспорту, збої та поломки ліфтового обладнання, своєчасне вивезення сміття тощо, забезпечує незалежний контроль за дотриманням термінів та якості реагування на звернення містян, цілодобову обробку інформації та дзвінків від жителів міста, забезпечує конструктивність діалогу між жителями міста та виконавчими органами, показує їх відкритість, а також істотно збільшує кредит довіри до міської влади.

Підприємство продовжує вдосконалення системи прийому, обробки та контролю виконання звернень громадян з питань утримання житлового фонду, постачання тепла, води та послуг зв'язку та інших комунікацій.

Чисельність працівників підприємства складає 72 чол., в тому числі адміністративно - управлінський персонал - 15 чол., диспетчери служби - 10 чол., слюсарі-сантехніки - 13 чол., слюсар з ремонту колісних транспортних засобів - 1 чол., водії автотранспортних засобів - 10 чол., електрогазозварювальники - 8 чол., тракторист - 1 чол., електромонтери оперативно-виїздної бригади - 8 чол., сторожів - 4 чол., комірник - 1 чол., прибиральник службового приміщення - 1 чол.

Кількість наявної техніки на підприємстві- 6 од.:

підіймач монтажний на базі МТЗ-80	- 1 од.;
трактор колісний (МТЗ)	- 1 од.;
цистерна асенізаторна (ГАЗ)	- 1 од.;
вантажний бортовий малотонажний автомобіль (ГАЗЕЛЬ)-	2 од.;
вантажопасажирське авто (УАЗ)	- 1 од.

2.6 Благоустрій міста

Проведення комплексу заходів з благоустрою міста є одним із пріоритетних напрямів єдиної системи розвитку і функціонування всього міського господарства.

З метою підвищення ефективності та надійності функціонування комунального господарства, забезпечення його сталого розвитку для задоволення потреб населення і господарського комплексу в послугах відповідно до нормативів і національних стандартів у місті приділяється належна увага питанням, пов'язаним з утриманням та благоустроєм в галузі.

Заходи з благоустрою передбачають розроблення і здійснення ефективних і комплексних заходів з утримання територій міста у належному стані, їх санітарного очищення, збереження об'єктів загального користування, роботи щодо відновлення, належного утримання та раціонального використання територій, охорони та організації упорядкування об'єктів благоустрою з урахуванням особливостей їх використання.

Звітний період був дуже насиченим різноманітним виконанням робіт щодо покращення благоустрою міста.

Впродовж останніх 4 років у місті проведена значна робота у сфері благоустрою, що включає капітальний, поточний ремонт та обслуговування вуличного освітлення, оплату за використану електроенергію вуличним освітленням, поточні видатки на прибирання території, вивіз твердих побутових відходів, а також роботи по ліквідації стихійних сміттєзвалищ, поточний ремонт малих архітектурних форм та інші роботи.

2.6.1 Зовнішнє вуличне освітлення міста

Довжина мереж зовнішнього освітлення міста становить 514 км, з них: кабельних ліній - 3 км, повітряних ізольованих ліній (СПЛ та кабель) - 195 км, повітряних неізольованих - 316 км.

Загальна кількість світильників, задіяних у системі зовнішнього освітлення міста, становить 14 502 одиниць, з них:

паркові світильники – 51 од. (0,4 %);

із лампами розжарювання ЛОН-150 - 200 од. (1,4 %);

з натрієвими лампами ДНаТ та лампи смт Нового – 2 468 од. (17 %);

лампи люмінесцентні енергозберігаючі – 317 од. (2,2 %);

типу LED – 11 466 од. (79%)

Найбільш поширеним джерелом світла в системі зовнішнього освітлення міста є енергозберігаючі світильники типу LED потужністю від 20 до 125 Вт.

З метою покращення якості освітлення та економії електроенергії в місті необхідно здійснити заміну 2 668 шт. світильників з лампами ДНаТ та лампами розжарення ЛОН, які є технічно застарілими. Саме завдяки цим заходам можливо привести у відповідність до необхідного рівня освітленості вулично-дорожню мережу та отримати той рівень економії електричної електроенергії та відповідно витрати міського бюджету, який дозволить не відключати освітлення міських вулиць у нічний час.

Протягом 2017-2020 років були виконані роботи по заміні та встановленню нових світильників типу LED, у кількості 10 209 од.

Одночасно з встановленням світильників необхідно здійснювати заміну старих кронштейнів на металеві оцинковані, також технічно-застарілих кабельних та повітряних ліній загальною довжиною 339 км на новий самоутримний ізольований провід. Протягом останніх чотирьох років було виконано заміну та будівництво 175 км ліній зовнішнього освітлення.

Протягом 2017-2020 років були виконані роботи по заміні та встановленню 560 бетонних опор, з них встановлено та замінено на оцинковані 70 шт.

Необхідно зазначити, що заміна світильників в мережі зовнішнього освітлення міста Кропивницького дала змогу зменшити споживання електричної енергії.

2019 рік	2020 рік	різниця
2700 000 кВт/год	2 400 000 кВт/год	300 000 кВт/год

Крім того, з метою економії електричної енергії впроваджено систему дистанційного димінгу вуличного освітлення на магістральних вулицях міста, по яких здійснюється рух міського пасажирського транспорту, а саме: вулиці Холодноярська, Короленка, Романа Шухевича, Полтавська, Євгена Маланюка, Велика Перспективна, Євгена Чикаленка, Вокзальна, Соборна, Євгена Тельнова, Мурманська, Юрія Коваленка, Героїв України, Академіка Тамма, Бобринецький шлях, Кропивницького, В'ячеслава Чорновола, Ушакова, Велика Пермська, Садова, проспекти Винниченка та Університетський, провулки Об'їзний та Училищний.

Така система дозволяє відповідно до норм освітлення в певні періоди часу зменшувати споживану потужність світильника, що забезпечує економію електричної енергії.

Таким чином, рівень освітлення об'єкта може змінюватися в залежності від часу доби, щільності потоку транспортних засобів або технологічних циклів.

З метою забезпечення комплексного підходу до капітального ремонту мереж зовнішнього освітлення всі роботи виконуються в комплексі із заміною струмоведучих частин, світильників та опор, задіяних для зовнішнього освітлення міста.

Окрема увага приділяється капітальному ремонту освітлення внутрішньодворових територій та вулиць приватного сектору.

На даний час не на всіх вулицях міста Кропивницького побудовані мережі зовнішнього освітлення, це є також пріоритетом на майбутні роки.

Задля забезпечення більш ефективного обслуговування мереж зовнішнього освітлення існує потреба у проведенні заміни технічно зношених лічильників електроенергії та автоматизованого обладнання в 2 щитах управління по місту Кропивницькому.

КП «Міськсвітло» Міської ради міста Кропивницького здійснює роботи з поточного ремонту та утриманню в належному стані мереж зовнішнього освітлення. Зазначене підприємство виконує роботи із заміни кабельних ліній, світильників, кронштейнів, опор, тощо.

Чисельність працівників підприємства складає 31 чол., в тому числі адміністративно-управлінський персонал – 9 чол., оператори диспетчерської служби – 5 чол., машиністи автовишки та автогідропідіймача – 4 чол., водій автотранспортного засобу (Газель) – 1 чол., електромонтерів – 6 чол., газоелектрозварювальник – 1 чол., сторожів – 4 чол., комірник – 1 чол.

Кількість наявної техніки на підприємстві – 17 од.:

- автомобілі ГАЗ -52, ГАЗ-53, ГАЗ -3309 (автопідіймач) - 5 од.;
- трактор Т-150 (бурильно-кранова машина) - 1 од.;
- причіп тракторний ПСС-Ф -1 од.
- автомобіль ЗІЛ-130 (автопідіймач) - 1 од.;
- автомобіль ГАЗ-32 - 1 од.;
- автомобіль ЗІЛ - 1 од.;
- напівпричепи ОДАЗ - 2 од.;
- автомобіль ІЖ-27 – 1од.;
- автомобіль ЄРАЗ - 1 од.;
- автомобіль КАМАЗ- - 1 од.;
- автомобіль ЗІЛ - 1 од.;
- автомобіль УРАЛ (автокран) - 1 од.

На капітальний ремонт мереж зовнішнього освітлення використано кошти з різних джерел фінансування в сумі 25,2 млн грн, що становить 88 % виконання від обсягу фінансування (28,8 млн грн). Обсяг в показниках виконання робіт: відновлено 4 334 світлоточки, протяжністю 129,853 км.

Зокрема, по заходам з енергозбереження в рамках програми Екологічної Фінансової Корпорації «НЕФКО» у 2018-2019 роках проведено капітальний ремонт мереж зовнішнього освітлення вулиць міста в рамках проєкту «Підвищення енергоефективності у навчальних закладах і системі вуличного освітлення у м. Кропивницькому» на суму 4, 95 млн грн, а саме по вулицях: Варшавській та Родниковій (від вулиці Кільцевої до проспекту Інженерів, Мозеса Гомберга 65, 66, 67, 68, вул. Родниковій 76, 77, 78, 79), Байкальській, Олександра Морозова, Шевченка та ін.

Виконано роботи з технічного обслуговування та утримання у належному стані 470,0 км мереж зовнішнього освітлення, 14162 світлоточки на загальною суму 64,6 млн грн (в т. ч. відшкодовано за спожиту електроенергію вуличного освітлення міста 29,6 млн грн).

За рахунок коштів субвенції з державного бюджету на виконання інвестиційних проєктів в рамках здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій проведено капітальні ремонти мереж зовнішнього освітлення набережної р. Сугоклея від вул. Прирічної до вул. Приміської (з виготовленням проєктно-кошторисної документації) та мереж зовнішнього освітлення 49 вулиць на загальну суму 7,6 млн грн.

2.6.2 Санітарне очищення міста

Одним із важливих заходів благоустрою міста є утримання його територій, а саме: вулично-дорожньої мережі міста, вулиць приватного сектору та тротуарів. Прибирання вулично-дорожньої мережі міста проводиться шляхом здійснення комплексу заходів з механізованого та ручного прибирання.

Надання цих послуг має бути своєчасне, безперебійне та належної якості, особливо в зимовий період у відповідності до існуючих норм та правил.

Загальна площа дорожньо-тротуарної мережі міста складає 3,047 млн м², з них придатної до механізованого прибирання з твердим покриттям 2,02 млн м², що становить 66 % від загальної площі.

Здійснюється прибирання території площею 2,02 млн м², з них 1,41 млн м² механізованим способом, що становить 70 % площ, з твердим покриттям та 46 % від загальної площі вулично-дорожньої мережі та тротуарів.

В подальшому необхідно збільшити обсяги з механізованого прибирання на 20 %, площею 0,61 млн м² в зв'язку додаванням площ вулиць приватного сектору, які раніше знаходилися на утриманні районних у місті Кропивницькому рад та додаткових площ після проведення ремонтів вулично-дорожньої мережі.

Прибирання вулично-дорожньої мережі здійснюється відповідно до схеми прибирання вулично-дорожньої мережі міста.

Щороку здійснюється заготівля запасів солі та піщано-сольової суміші для усунення ожеледі на дорожньо-тротуарній мережі у зимовий період.

Вулично-дорожня мережа міста Кропивницького, яка налічує 914 вулиць, провулків, проїздів, тупиків – є одним із головних елементів благоустрою.

Паспортизація вулиць міста проводилася ще на початку 1980-х років, яка нажалі є застарілою у технічному стані.

Після запровадження в Україні децентралізації владної вертикалі, та відповідного збільшення надходжень до міського бюджету, було розпочато виготовлення технічних паспортів доріг міста Кропивницького, починаючи з магістральних доріг. Наразі виготовлено документацію по п'яти вуличним об'єктам: Соборній, Холодноярській, Євгена Тельнова, Великій Перспективній та просп. Університетському.

В постійному утриманні перебуває 570 вулиць міста довжиною 133,95 км.

В нашому місті успішно реалізуються заходи, спрямовані на благоустрій міста і маємо гарний результат - місто прибране і охайне.

КП «УНІВЕРСАЛ 2005» здійснює роботи з поточного ремонту та утриманню вулично - дорожньої мережі, штучних споруд, малих архітектурних споруд, ліквідацію сміттєзвалищ тощо.

На здійснення комплексу заходів за 2017-2020 роки із утримання дорожнього господарства міста в належному технічному та санітарному стані у відповідності з вимогами правил, норм та стандартів, витрачено бюджетних коштів у загальній сумі 114,6 млн грн. (прибирання доріг від снігу та посипання їх протиожеледними матеріалами, прибирання 91 зупинки

громадського транспорту по вулицях міста, а також систематичне підмітання спеціалізованими автомобілями ПМ «Глобус» вулиць, систематичне вивезення сміття з 67 контейнерів з 19 контейнерних майданчиків міста, ліквідація 585 локацій сміттєзвалищ, ліквідація ямковості на дорогах з твердим покриттям та ін.)

Чисельність працівників підприємства складає 154 чол., в тому числі адміністративно-управлінський персонал - 20 чол., робочі зайняті технічним обслуговуванням машин та ремонтом машин - 7 чол., водії автотранспортних засобів - 42 чол., машиністи, трактористи - 17 чол., робочі зайняті на роботах по ремонту та утриманню шляхів - 53 чол., робочі зайняті відловом безпритульних тварин - 2 чол, інші робітники підприємства - 13 чол. (комірник, оператори диспетчерського руху на автотранспорту, сторожі, фельдшер, прибиральник).

Кількість наявної техніки на підприємстві - 58 од.:

легкові автомобілі (Geely МК, ЗАЗ, Lanos Cargo) - 3 од.;

автобуси (ПУТА 22, ПАЗ 672 М) - 2 од.;

вантажо-пасажирська (Газель) - 1 од.;

самоскиди (КАМАЗ, МАЗ, ЗІЛ) - 7 од.;

машини дорожні комбіновані (МАЗ) - 4 од.;

сміттєвози (МАЗ, ЗІЛ, ГАЗ) - 12 од.;

підмітально-прибиральні машини (МАЗ) - 3 од.;

поливально-мийні (ЗІЛ) - 6 од.;

піскорозкидувачі (ЗІЛ) - 2 од.;

автогрейдери - 3 од.;

трактори колісні (МТЗ, ЮМЗ) - 7 од.;

трактори СШ-25 - 3 од.;

коток дорожній - 1 од.;

екскаватор - 1 од.;

навантажувачі - 4 од.;

підмітально-прибиральна установка - 1 од.;

бульдозер - 1 од.

З метою забезпечення комфортного очікування громадського транспорту у місті проводиться поступове облаштування сучасних зупинкових комплексів на зупинках громадського транспорту. Для підтримки належного санітарного стану міських зупинок громадського транспорту, незалежно від сезону, виконуються роботи з прибирання їхньої території та сміттєвих урн. Протягом літнього періоду додатково на зупинкових комплексах зі скляними панелями здійснюється їх миття. Взимку забезпечується чищення об'єктів від снігу та посипка території протиожеледними матеріалами.

Влаштовано 16 нових зупинок громадського транспорту протягом звітного періоду на суму 1,3 млн грн.

2.6.3 Вивезення твердих побутових відходів

Міське сміттєзвалище твердих побутових відходів розташовується на площі 18,87 га, яка зайнята на 80 %, зберігається там понад 5,2 млн тонн відходів. Сміттєзвалище знаходиться у задовільному стані.

Щоб продовжувати функціонування сміттєзвалища, підприємством – надавачем послуг (ТОВ «ЕКОСТАЙЛ») придбано спецобладнання, мобільну сортувальну лінію (МСПК-50 потужністю 80,0 тис.тонн/рік) та розпочато санацію території полігону з боку Кушівки, що збільшить санітарну зону. Аналогічні заходи проводяться і з боку Завадівки.

У перспективі планується залучення інвестиційних коштів для облаштування сміттєзвалища, побудови там промислових приміщень. А рекультивация окремих територій полігона дозволить утилізувати близько чотирьох мільйонів тонн відходів, які накопичувались з 50-х років минулого століття. Для цього використовуються сучасні технології. На даний час рекультивовано майже 1,5 га.

Проте існує нагальна потреба у виготовленні програми санації і рекультивации робочих карт, що не експлуатуються. Для визначення об'ємного ресурсу полігона необхідно провести відповідні розрахунки та погодити перспективи розвитку для успішного функціонування бюджетної програми.

З метою зменшення викидів в атмосферу шкідливих речовин, що утворюються у відходах існуючого сміттєзвалища, у 2019 році реалізовано проєкт «Будівництво комплексної інженерної споруди із системою збору біогазу полігону твердих побутових відходів для виробництва електричної енергії». Установа забезпечує полігон від самозаймань і розповсюдження їдких запахів, а електроенергія, яку виробляє обладнання надходить в енергосистему за «зеленим» тарифом. Потужність установки - 630 кВт/год. За останніх 1,5 роки в енергосистему надійшло 4 374 422 кВт електроенергії.

На прибудинковій території житлових будинків міста знаходиться 28 контейнерних майданчиків для збору сміття.

Для забезпечення належного рівня надання послуг з вивезення побутових відходів здійснюється щорічне оновлення контейнерів, проводиться ремонт під'їзних шляхів до контейнерних майданчиків.

Під час проведення культурно-масових заходів та ярмарків ТОВ «ЕКОСТАЙЛ» було встановлено 428 біотуалетів та 341 контейнер для сміття на загальну суму 0,4 млн грн.

Динаміка показників утворення твердих побутових відходів за попередні чотири роки (2017-2020 роки) наступна:

Рік	Річні обсяги утворення ТПВ, м ³	% збільшення (зменшення) обсягу ТПВ до попереднього року
2017 рік	494 523,1	збільшення на 0,5 % (до 2016 р.)
2018 рік	537 138,8	збільшення на 8,6 %
2019 рік	373 624,8	зменшення на 30,4 %
2020 рік	345 406,6	зменшення на 7,6 %

Збирання ТПВ в місті здійснюється контейнерним та безконтейнерним методами. Контейнерний метод передбачає збір побутових відходів у спеціальні контейнери, розташовані на майданчиках багатоповерхової житлової забудови. Безконтейнерний метод збору ТПВ застосовується в районах приватної забудови, збір побутових відходів виконується шляхом їхнього завантаження мешканцями безпосередньо до сміттєвозу.

Кількість контейнерів, які обслуговуються підприємствами та організаціями, що здійснюють обслуговування житлового фонду становить 2015 од., з них:

контейнери, розташовані в сміттекамерах об'ємом $0,75 \text{ м}^3$ - 102 од.;
євроконтейнери об'ємом $1,1 \text{ м}^3$ - 1913 од.

ТОВ «ЕКОСТАЙЛ» м. Кропивницький постійно здійснює оновлення контейнерного парку. Протягом 2017- 2020 років підприємством придбано 426 нових контейнерів, що становить 25 % від загального парку контейнерів.

В перспективі організація запланувала придбати підземних контейнерів для побутових відходів.

2.6.4 Зливово каналізація

Із 302,8 км доріг міста з твердим покриттям зливна каналізація має протяжність 33 км, що становить 11 % від протяжності доріг з твердим покриттям. Існуюча мережа потребує суттєвого покращення пропускної здатності та більшого охоплення території міста, зокрема місць постійного підтоплення (географічно низьких територій – мікрорайон Ковалівка, площа Богдана Хмельницького, центральна частина міста, шляхова мережа, наближена до р. Інгул).

Недостатня розгалуженість та низька пропускна здатність існуючої мережі, відсутність поліпшеного покриття вулиць міста призводить до підтоплень вулиць та територій міста під час наднормових опадів. Існуюча мережа потребує суттєвого покращення пропускної здатності та повного охоплення території міста.

2.6.5 Озеленення та догляд за зеленими насадженнями, парками і скверами міста

Місто Кропивницький розташоване на межі лісостепової і степової зон України. Зелені насадження міста – важлива складова частина міського господарства. Загалом в місті Кропивницькому зелені насадження займають 3016 га. Зелена зона міста Кропивницького представлена об'єктами загального користування розташованих на 632,44 га, з яких площа 8 парків та 20 скверів, охоплених доглядом становить 217,01 га.

Зелені насадження займають важливе місце у вирішенні проблем охорони і поліпшення стану навколишнього середовища, виконують комплекс оздоровчих, рекреаційних, захисних функцій, виступають стабілізатором екологічної рівноваги і є важливим компонентом навколишнього середовища, що має значний вплив на його містобудівні та естетичні ландшафтні характеристики.

Озеленення міста – це комплексна робота, яка охоплює планування, нормування, проектування, утримання об'єктів зеленого господарства та розвиток розсадницького господарства тощо.

Система зелених насаджень – один з найважливіших факторів у створенні найкращих екологічних, санітарно-гігієнічних життєвих умов для населення. Вона формує ландшафт міста, є місцем повсякденного відпочинку населення,

покращує природне середовище, є природними біофільтрами повітря, води і ґрунтів, акумулює техногенні викиди. Саме тому необхідні довгострокові комплексні заходи з підбору асортименту, оновлення існуючих насаджень, створення нових скверів, зелених зон житлових масивів з використанням стійких видів і форм деревних та чагарникових рослин.

До парків-пам'яток садово-паркового мистецтва відносяться:

- Дендропарк «XXI століття» - 42,28 га;
- «Ковалівський» - 7,5 га (проводиться утримання);
- ім. Космонавтів – 22,0 га (проводиться утримання);
- «Перемоги» - 51,73 га (проведена реконструкція);
- «Козачий острів» - 3,28 га (проводиться утримання).

До парків відносяться:

- «Сільгоспвиставковий» - передано в приватну власність для будівництва житлових будинків;
- Захисників правопорядку - 5,75 га (проводиться утримання);
- «Олександрійський» - площа не визначена;
- ім. Крючкова - 3,07 га (передано в постійне користування);
- «Молодіжний» (лівий берег) - 3,375 га (проводиться утримання);
- «Молодіжний» (правий берег) - 2,02 га (проводиться утримання);
- ім. Кравчинського - 3,767 га (проводиться утримання);
- «Аеровокзальний» (площа не визначена, частково передано в постійне користування, частково проводиться утримання на площі 1,47 га);
- «Авіатор» - (площа не визначена).

У місті 19 скверів, загальною площею 59,175 га, з них утримуються на постійній основі – 14,75 га.

До них відноситься:

«Театральний», ім. Хмельницького, «Солдатський», сквер «Борців за волю», «Покровський», «Катюша», ім. Олександра Кондакова, «Ятрань», ім. Анатолія Бузуляка, «Фонтанний», «Першого Єлисаветського трамвая», ім. Шевченка, «Яновський», «Чорнобиль», ім. Каденюка, «Молодіжний», «Прикордонників», «Гай десантників» та історико-меморіальний комплекс «Святої Єлисавети».

Передано в оренду 3 сквера «Центральний», ім. 40-річчя Перемоги та 50 років Жовтня.

Наявність у місті 6 скверів, утримання яких не проводиться зв'язку із передачею їх у постійне користування юридичним особам: ім. Чижевського, «Україна», «Акорд», «Привокзальний», «Будівельників», «Башкирський».

Загальна площа лісопарків 360,48 га, з них утримуються на постійній основі – 47,98 га:

До переліку лісопарків відносяться:

- «Східний» - 16,54 га ;
- «Преображенський» - 5,06 га;

«Сосоновий» - 128,9 га;
 «Бобринецький» - 23,23 га;
 «Тюльпан» - 135,0 га;
 «Беляєвський» - 51,75 га; (частково утримується)
 «Сугокліївський» - площа не визначена;
 «Лелеківський» - площа не визначена.

До переліку об'єктів благоустрою міста за якими здійснюється догляд входять:

177,59 га газонів (в т.ч. 0,39 га - схили);
 28,1 га доріжок та сходів в парках і скверах;
 0,11 га багаторічних квітників та 11,21 га однорічних;
 186,5 тис. шт. дерев;
 34,5 тис. шт. кущів та 6,5 тис.пм живоплоту.

Технічний стан об'єктів благоустрою в м. Кропивницькому

Найменування об'єкту	Одиниця виміру	Загальна площа	Площа, яка утримується	Відремонтовано по роках					Потребують ремонту
				2017	2018	2019	2020	загальна	
Парки-пам'ятки	га	115,89	84,50	-	-	-	51,73	51,73	32,77
Парки	га	19,45	16,38	-	-	-	-	-	11,537
Лісопарки	га	360,48	18,54	-	-	-	-	-	8,834
Сквери	га	18,20	14,75	0,83	0,89	0,46	-	2,18	4,069
Зелені зони	га	114,65	82,84	-	-	-	-	-	110,16
Всього	га	632,44	217,01	0,83	0,89	0,46	51,73	53,91	167,37

Кількість зелених насаджень висаджених за період 2017 -2020 років

Рік	Дерева, од.	Кущі, од.
2017	369	-
2018	436	272
2019	284	1472
2020	367	-
Всього	1456	1744

Щороку необхідно здійснювати висадку близько 800 дерев, 180 кущів, 1,3 тис.пм живоплоту, 10,8 га квітників з однорічних, 0,4 га квітників з багаторічних та цибулинних, 8,0 га газонів та влаштовувати 3,0 тис.пм систем для водопостачання.

Враховуючи те, що значна кількість об'єктів благоустрою була влаштована більше 20 років тому, наразі існує необхідність виконати їх капітальний ремонт та облаштовувати зелені зони прилеглі до вулиць міста, на наступних об'єктах:

Перелік об'єктів, які потребують капітального ремонту		Площа, га
1.	сквер ім. Шевченка	0,455
2.	сквер ім. Хмельницького	0,39
3.	сквер «Фонтанний»	0,275
4.	сквер «Яновського»	0,600
5.	сквер ім. Олександра Кондакова	1,434
6.	сквер «Молодіжний»	4,800
7.	сквер «Покровський»	0,834
8.	вул. Велика Перспективна	0,2312
9.	вул. Короленка	1,250
10.	вул. Соборна	0,740
11.	вул. Велика Пермська	0,400
12.	вул. Полтавська	0,600
13.	вул. Євгена Маланюка	0,300
14.	вул. Шевченка	0,200
15.	вул. Дворцова	0,180
16.	коло біля аеропорту	0,160
17.	коло на 101 мікрорайоні	0,150

Провідне і найбільш важливе місце в мережі озелених територій міста належить насадженням загального користування, які безпосередньо впливають на стан міського середовища і виступають місцем відпочинку мешканців міста.

Зелені насадження міста пройшли тривалий етап формування, головна частина яких висаджувалась та формувалась у 60-70 роки минулого століття та потребує планової заміни. Позитивна екологічна і санітарно-гігієнічна роль насаджень вулиць загальновідома. Неоціненні й безмежні їх можливості щодо декоративного потенціалу у створенні архітектурно-художнього вигляду міста. Зелені насадження вулиць відіграють, як і насадження загального користування, значну оздоровчу і кліматорегулюючу роль.

Деревні насадження, які ростуть на вулицях міста поблизу джерел забруднення, є механічною перешкодою на шляху поширення токсичних речовин. Наявність щільних посадок з кущами є надійним бар'єром, що обмежує поширення пилу і газів з проїжджої частини вулиці.

У скверах, парках та інших об'єктах озеленення міста Кропивницького велика кількість небезпечних дерев, насадження потребують негайного формування крони, обрізки сухих, хворих і пошкоджених гілок, більша частина з них є небезпечною для людей, будівель, автотранспорту, електромереж.

Результати обстеження зелених насаджень уздовж вулиць міста являють невітнісну картину стосовно розподілу дерев як за категоріями стану, так і за видовим складом.

Встановлено, що забруднення повітряного середовища в місті помітно впливає на стан деревних рослин, але не є загрозливим на переважаючій частині території міста.

Серед насаджень, які ростуть на вулицях міста, зустрічається велика частка дерев із механічними пошкодженнями стовбура і скелетних гілок транспортом та іншими технічними засобами. В озелененні вулиць переважають рядові посадки дерев у лунки в зонах тротуарів, поруч із проїжджою частиною.

Специфіка умов місцезростання деревних рослин у вуличних насадженнях безумовно сприяє поширенню збудників хвороб і ентомошкідників. У зв'язку з недостатнім фінансуванням лісопарки знаходяться у захаращеному стані, що сприяє розповсюдженню шкідників.

Найбільшу важливішу частку в цьому виді насаджень становлять озеленені ділянки житлових територій, які складаються з внутрішньо-квартальних прибудинкових смуг. Насадження житлових районів більш ранньої забудови (Новомиколаївка, Шкільний, Пацаєва) різномірні, характеризуються багатим асортиментом, але втрачають естетичний вигляд, бо період заселення цих житлових масивів супроводжувався активною «самодіяльністю» мешканців, внаслідок чого було допущено безсистемність і загушеність посадок (як правило, висаджувались фруктові дерева та кущі).

Житлові масиви більш пізньої забудови мають бідніший асортимент порід, але й менше загущені (вул. Генерала Жадова, вул. Вокзальна).

Центральні житлові райони історичної частини міста мають менший процент озеленення. Ці зелені насадження досягли граничного віку і потребують заміни. Але їх заміна майже неможлива у зв'язку з тим, що ширина проїжджої частини вулиць і тротуарів не відповідає чинним будівельним нормам (ДБН), вони дуже вузькі, і це створює неможливість висадження зелених насаджень, оскільки вони стають причиною недостатньої освітленості у житлових приміщеннях, пошкоджують дроти та лінії комунікацій.

В результаті проведення комплексу взаємопов'язаних завдань і заходів, узгоджених за строками виконання, ресурсним забезпеченням, спрямованих на створення нових, відновлення і збереження існуючих зелених насаджень у місті, а також на створення місць загального відпочинку населення маємо результат - місто одне із найестетичніших в Україні.

В напрямку інвестиційної діяльності за рахунок субвенції з державного бюджету місцевому бюджету на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, загальний обсяг надходжень інвестицій за звітний період відбувся в розмірі майже 41,0 млн грн на проведення реконструкції парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Перемоги».

Використано коштів по виконанню робіт з реконструкції даного парку за звітний період 39,6 млн грн, що склало 97 % від обсягу надходжень. Було проведено роботи з благоустрою території парку, а саме: встановлено огороження футбольного поля та каскадні сходи, влаштовано освітлення та водопровід, побудовано вбиральню, проведено покіс трави та порослі, змонтовано плити перекриття та інше.

КП «Благоустрій» Міської ради міста Кропивницького» здійснює роботи з поточного ремонту та утриманню в належному стані об'єктів зеленого та розсадницького господарства тощо.

Чисельність працівників підприємства складає 158 чол., в тому числі адміністративно-управлінський персонал - 21 чол., трактористи - 5 чол., машиністи екскаватора - 2 чол., машиністи підйомача - 3 чол., водії автотранспортних засобів- 13 чол., електрик - 1 чол., слюсар з ремонту автомобілів та тракторів - 1 чол., електрогазозварювальник - 1 чол., інший обслуговуючий робочий персонал - 21 чол., озеленювачі - 90 чол.

Кількість наявної техніки на підприємстві – 17 од.:

трактори (МТЗ, ХТЗ, СШ-25) - 6 од.;
 екскаватор (Борекс) - 1 од;
 корчувач пнів (пнедробілка LASKI) - 1 од;
 самоскиди (ГАЗ, КАМАЗ) - 2 од.;
 автобус (КАВЗ) - 1 од.;
 мікроавтобус (ГАЗ) - 1 од.;
 сміттєвоз (ГАЗ) - 1 од.;
 автопідіймачі (ГАЗ, ЗІЛ) - 2 од.;
 поливоміючі машини (ЗІЛ) - 2 од.

Виконувались роботи з обрізування дерев, висадження квітів, покосу трави на газонах території парків, скверів та вулиць, проведена технічна інвентаризація та паспортизація об'єктів благоустрою та ін., з витрачанням коштів міського бюджету майже 50,0 млн грн.

Висаджено 1157,5 тис. квітів, 11,3 тис.кв.м; встановлено 102 вазони та 14 інсталяцій з квітами; обрізано 3014 дерев; викошено газонів - 286,7 га.

Проведено поточний ремонт зелених насаджень (знесення сухих, аварійних, фаутих дерев), висаджено дерев та кущів на загальну суму 10,6 млн грн в кількості 1456 дерев та 1744 штук кущів.

За останні 2 роки проведено інвентаризацію парку «Захисників правопорядку» та лісопарків «Никанорівський» та «Східний», 10 скверів та 22 вулиці.

Проведено капітальні ремонти скверів «Чорнобиль» (2017 рік) та ім. Шевченка (2019 рік) на загальну суму 2,68 млн грн. В останні роки проведена робота з впорядкування парків та скверів, проте окремі парки та сквери потребують проведення робіт з їх капітального відновлення (парки «Ковалівський», «Козачий острів» та скверів ім. Хмельницького, «Фонтанний» і «Захисників правопорядку» та ін.).

Особливу увагу слід приділити питанню щодо проведення протягом 2022-2025 років капітального ремонту скверів ім. Хмельницького, «Фонтанний» та «Захисників правопорядку» з орієнтовним загальним обсягом робіт 10,5 млн грн., зелених насаджень з орієнтовним обсягом робіт 9,5 млн грн. та розробленню 10 проєктів землеустрою з орієнтовним обсягом робіт у загальній сумі 0,34 млн грн.

Після проведеної реконструкції необхідно постійно утримувати санітарний стан парку–пам'ятки садово–паркового мистецтва місцевого значення «Перемоги», що на річці Сугоклея, який став локацією для проведення міських заходів і відпочинку жителів та гостей громади.

З метою охорони і збереження зелених насаджень, створення бази даних об'єктів зеленого господарства у місті необхідно продовжити відповідну роботу щодо інвентаризації зелених насаджень у місті.

На сьогодні діє Програма боротьби з амброзією полинолистою на території міста Кропивницького на 2019-2023 роки, затверджена рішенням міської ради від 07 травня 2019 року № 2499, в якій передбачено проведення комплексу заходів із знищення та попередження розповсюдження амброзії полинолистої, приведення в належний фітосанітарний і естетичний стан території міста.

2.6.6 Поводження з тваринами

Проблема безпритульних тварин досить гостро стоїть перед кропивницькою громадою. Щодо ситуації по регулюванню чисельності безпритульних тварин, то місто постійно поповнюється безпритульними тваринами, які потребують гуманного поводження з ними. На сьогоднішній день в місті Кропивницькому налічується велика кількість безпритульних тварин, популяція яких поповнюється з розмноження існуючих безпритульних тварин та безпритульних тварин, які мігрували з приміських районів, що в свою чергу призводить до погіршення санітарно-епідеміологічного стану міста, якості життя містян і гостей міста, загибелі тварин та жорстокого поводження з ними.

Містянами, екологами, громадськими організаціями та захисниками тварин неодноразово порушувалося питання врегулювання кількості безпритульних тварин на вулицях міста шляхом залучення методів, які відповідатимуть нормам діючого законодавства.

На КП «Універсал 2005» створено бригаду по вилову безпритульних тварин, закуплено автомобіль та спеціалізоване приладдя за час роботи якої, стерилізацію пройшли 2882 собаки та використано бюджетних коштів в сумі майже 2,6 млн грн.

Реалізація вищезазначених заходів сприяла підвищенню безпеки співіснування безпритульних тварин на території міста та популяризації гуманного ставлення до них.

Задля подальшого розвитку системи поводження з тваринами у місті необхідно продовжити заходи стерилізації, щеплення, профілактичних обробок, обліку та розпочати роботу щодо ідентифікації безпритульних тварин, організувати інформаційно-просвітницькі заходи стосовно гуманного поводження з безпритульними тваринами.

Місто Кропивницький давно потребує створення інфраструктури для цивілізованого вихову собак із облаштуванням майданчиків та зон.

Існує значна проблема з будівництвом та обслуговуванням притулку для бездомних тварин. Спосіб мінімізації їх кількості в межах міста шляхом відстрілювання неприйнятний для цивілізованого суспільства, проте потреба у будівництві об'єкта з біоутилізації загиблих тварин та решти біовідходів – надзвичайно актуальна.

Виконавчі органи Кропивницької міської ради співпрацюють з ліцензованими установами - ГО «Кіровоградська організація захисту тварин «Бім» та ГО «Щасливий пес», які на підставі відповідних договорів з КП «Універсал 2005» проводять стерилізацію безпритульних тварин, маркують їх номерними кліпсами з відповідною реєстрацією.

У 2020 році спрямовувались бюджетні кошти у сумі 0,24 млн грн. на придбання основних засобів відповідно до проєкту «Облаштування притулку для безпритульних тварин «Щасливий пес»» за рахунок коштів Громадського бюджету.

2.6.7 Місця поховання

У господарське відання КП «Ритуальна служба - спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» передані 16 міських кладовищ загальною площею 219,162 га, а саме:

Меморіальний комплекс «Фортечні вали» по вул. Ушакова (діючий), загальною площею 2,0 га;

«Далекосхідне» кладовище по пров. Степовому (діюче), загальною площею 101,0 га;

«Масляниківське» кладовище по вул. Дунайській (діюче), загальною площею 15,0 га;

«Завадівське» кладовище (діюче), загальною площею 2,0 га;

«Новолелеківське» кладовище по вул. Холодноярській (діюче), загальною площею 45,0 га;

«Старолелеківське» кладовище по пров. Громадянському (діюче), загальною площею 13,862 га;

«Старолелеківське» кладовище по вул. Казанській (діюче), загальною площею 1,5 га;

«Рівнянське» кладовище по вул. Автолюбителів (діюче), загальною площею 12,0 га;

кладовище по вул. Салтикова-Щедрина - лівостороннє (закрите), загальною площею 1,8 га;

кладовище по вул. Салтикова-Щедрина - правостороннє (закрите), загальною площею 1,2 га;

«Лелеківське» кладовище по вул. Холодноярській (закрите), загальною площею 1,6 га;

«Куцівське» кладовище по вул. Алтайській (закрите), загальною площею 20,0 га;

«Масляниківське» кладовище по вул. Євгена Сверстюка (закрите), загальною площею 0,6 га;

«Масляниківське» кладовище по вул. Чугуївській (закрите), загальною площею 1,1 га;

«Масляниківське» кладовище по вул. Луганській (закрите), загальною площею 0,2 га;

кладовище по вул. Айвазовського (закрите), загальною площею 0,3 га.

Крім того, на обслуговуванні перебуває Меморіальний комплекс «Фортечні вали» по вул. Ушакова, загальною площею 2,0 га;

Одним із основних завдань у наданні ритуальних послуг мешканцям міста є забезпечення утримання місць поховань в належному стані, створення сприятливих умов для мешканців міста щодо впорядкування та догляду за могилами своїх близьких, надання естетичного вигляду території кладовищ шляхом її прибирання, озеленення, збереження ритуальної атрибутики на місцях поховань, запобігання оскверненню місць поховань, а також підтримання у належному стані пам'ятників та пам'ятних знаків.

На утримання, поточного ремонту об'єктів благоустрою кладовищ та меморіального комплексу на Фортєчних валах (очищення доріжок та проїздів від снігу; прибирання, вивезення сміття; видалення порослі дерев; покїс трави; грейдєрування проїздів на території кладовищ та їн.) за 2017- 2020 роки використано суму понад 11,4 млн грн.

У 2019 проведено капїтальний ремонт покриттів проїздів та пішохїдних доріжок на алеї Слави на території Рївнянського кладовища по вул. Героїв України на суму 1,3 млн грн.

У 2019 році за рахунок коштїв субвенції з державного бюджету на виконання їнвестиційних проектїв в рамках здїйснення заходїв щодо соціально-економїчного розвитку окремих територїй проведено капїтальний ремонт покриттів проїздів та пішохїдних доріжок на території Масляникївського кладовища по вул. Григорїя Сковороди на суму 1, 8 млн грн. (з них за рахунок коштїв державного бюджету- 1, 7 млн грн)

З їснуючих 16 кладовищ, наразі 8 од. - недїючі, проведення поховань дозволено лише на 6 кладовищах та на 1-му підховання, на яких наявні мїсця для поховань складають лише 77,6 % від їх загальної площї.

Протягом 2017-2020 рокїв, для подальшого розширення Далєкосхїдного кладовища, територїю в пївденно-схїднїй частинї кладовища було збїльшено на 4,0 га за рахунок земель сїльськогосподарського призначення на території Бережинської сїльської ради Кїровоградського району Кїровоградської областї.

Дїючі кладовища майже вичерпали свїй ресурс ї тому на сьгодні їснує проблема по нестачї землї для проведення подальшого поховання померлих.

КП «Ритуальна служба - спеціалїзований комбїнат комунально-побутового обслуговування» здїйснює роботи по утриманню, поточному ремонту об'єктїв благоустрою кладовищ та меморїального комплексу на Фортєчних валах.

Чисельнїсть працївникїв пїдприємства складає 92 чол., в тому числї адмїнїстративно-управлїнський персонал – 17 чол., робїтники ритуальних послуг - 17 чол., землекопи - 5 чол., тракторист - 1 чол., машинїсти екскаватора – 2 чол., водїї автотранспортних засобїв - 6 чол., електромонтер - 1 чол., продавцї – 2 чол., їнший обслуговуючий робочий персонал - 41 чол.

Кїлькїсть наявної технїки на пїдприємствї -11 од.:

спеціалїзований легковий пасажирський автобус ГАЗ	- 1 од.;
малотоннажний автобус фургон ГАЗ	- 1 од.;
легковий вантажопасажирський автобус ГАЗ	- 1 од.;
смїттєвоз спеціальный ГАЗ	- 1 од.;
легковї автомобїлї (УАЗ, ВАЗ, SEAT CORDOVA, ЗАЗ)	- 4 од.;
екскаватори – 2 од.;	
трактор МТЗ -80 – 1 од.	

2.7 Заходи по Громадському бюджету міста

В рамках проєктів Громадського бюджету в напрямку благоустрою міста реалізовано за звітний період 12 проєктів благоустрою на суму 2,89 млн грн.

Зокрема, проведені роботи за проєктами з капітального ремонту об'єктів благоустрою: «Сквер «Молодіжний громадський простір» від вулицями Генерала Жадова і Космонавта Попова», «Благоустрій скверу «Покровський», «Облаштування дитячого спортивно-ігрового майданчика «Завадівський», дитячого спортивно-ігрового майданчика «Гарантик» по вул. Жадова, 28, корп. 2, «Облаштування пішохідної доріжки біля дитячого майданчика «Кущівський», тротуару по вулиці Мечникова та «Алея Авіаторів».

Проведені поточні ремонти за проєктами: пішохідного містка через річку Біянка на провулку Катранівський; «Сімейний відпочинок. Облаштування зон відпочинку»; «Благоустрій прибудинкової території для відпочинку жителів будинків № 29 та 101 мікрорайону»; «Дитячий майданчик на прибудинковій території: «Щасливі діти-міцна родина- успішна країна»; «Дозвілля родини»; «ВИШИВАНКА - благоустрій пішохідних доріжок на прибудинковій території по вул. Волкова, буд. 30», «Благоустрій та озеленення по вул. Бобринецький шлях, 2».

2.8 Дорожнє господарство

Загальна протяжність міських доріг, що належить до комунальної власності становить 507,9 км, із них магістральних – 155,2 км, приватного сектору – 326,3 км та 26,4 км - промислових доріг і проїздів. Площа дорожнього покриття складає 3,047 тис. м², з них з асфальтовим покриттям - 1,230 тис. м², з щебеневим покриттям - 1,817 тис. м².

Мережа автомобільних доріг, штучні споруди (мости і шляхопроводи) мають велике значення для підтримки належного рівня благоустрою та економічного розвитку міста Кропивницького.

Від стану автомобільних доріг залежать ефективність роботи промисловості міста, забезпечення належного життєвого рівня людей, якість надання послуг із перевезень міським транспортом, рівень цін та темпи розвитку економіки загалом.

У свою чергу стан автомобільних доріг і темпи розвитку дорожньої галузі визначаються економічними можливостями та рівнем фінансування галузі дорожнього господарства.

Транспортно-експлуатаційний стан переважної більшості автомобільних доріг не відповідає сучасним вимогам і потребує поліпшення з урахуванням соціально-економічних потреб міста.

Зросли осьові навантаження автотранспортних засобів. Тонкошарові дорожні покриття не витримують навантажень автомобілів великої вантажопідйомності. Різко збільшилася інтенсивність руху, знос проїзної частини доріг збільшився у 8 – 9 разів. З причини недостатнього фінансування не витримуються міжремонтні терміни.

На сьогоднішній день рівень завантаженості проїжджої частини магістральних доріг міста Кропивницького становить від 2500 до 3000 і більше одиниць автотранспортних засобів на годину.

Також значно виросла частка великовантажних автомобілів на дорогах міста.

Експлуатаційний стан доріг безперервно міняється в процесі експлуатації і залежить від стану дорожнього одягу і покриття проїзної частини.

При цьому вимоги до стану проїжджої частини включають в себе забезпечення нормативного рівня таких основних показників:

- міцності дорожнього одягу;
- рівності та зчіпних якостей покриттів;
- рівня завантаженості проїжджої частини.

На сьогодні нормативними документами передбачено перевезення вантажів із загальною масою (разом з масою транспортного засобу) – не більше 40 тонн (для контейнеровозів – 44 тонни, для транспортних засобів, за встановленими Укравтодором та відповідними підрозділами МВС маршрутами – до 46 тонн). Зазначена норма не відрізняється від Європейських норм.

Відповідно до даних, наданих фахівцями ДерждорНДІ близько 74% автомобільних доріг були збудовані під розрахункові навантаження загальною вагою не більше – 24 т.

Збільшення кількості великовантажних автомобілів на дорогах міста Кропивницького призводить до зменшення міцності дорожнього покриття, виникнення просадки, нерівності та ямковості на дорогах, що призводить до дорожньо-транспортних пригод та травматизму людей.

Окремі ділянки доріг є аварійно небезпечними та потребують проведення капітального і поточного ремонтів, ямковістю уражені дороги, що забезпечують доступ до найвіддаленіших районів міста та окремих соціальних об'єктів.

Крім того, через відсутність належного фінансування не дотримуються міжремонтні строки служби для капітального та поточного ремонту доріг, передбачених номенклатурою робіт з капітального та поточного ремонтів об'єктів благоустрою населених пунктів відповідно до Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів, затвердженого Наказом Держкомітету України з питань ЖКГ від 23.09.2003 року № 154, які становлять:

для капітального ремонту доріг = 7-8 років (м. Кропивницький - II дорожньо-кліматична зона);

для поточного ремонту доріг = 3-4 роки (м. Кропивницький - II дорожньо-кліматична зона).

Через брак фінансування впродовж минулих 10 - 20 років порушено міжремонтні строки робіт по збереженню доріг. Значне збільшення інтенсивності руху, перевантаження великовагового транспорту, зношеність покриття, вплив погодних умов – це сукупність чинників, через які дороги міста знаходяться на 80 відсотків у поганому стані.

На сьогоднішній день дорожнє покриття не відповідає техніко-експлуатаційним показникам, має нерівності, значне викривлення поперечного і поздовжнього профілю, поверхневі вибоїни та розмиви, ямковість, що в свою

чергу призводить до зниження пропускної спроможності, низького рівня безпеки та зручності руху. В осінньо-зимовий період випадання опадів проїзд та прохід пішоходів по вулиці ускладнений, що призводить до збільшення кількості аварій. У зв'язку з цим виникла необхідність поточного ремонту покриття.

Для забезпечення руху транспортних засобів та пішоходів через перешкоди різних рівнів у м. Кропивницькому функціонують штучні споруди. На вулицях і дорогах міста Кропивницького експлуатується 17 автомобільних мостів, 6 пішохідних мостів, а також один шляхопровід. Загальна протяжність даних споруд 0,95 км.

Мости та шляхопровід у місті побудовані в 1960-1990 роках. З моменту введення їх в експлуатацію капітальні ремонти не проводилися, виконувався лише косметичний ремонт. Згідно з Державними будівельними нормами, в залежності від виду та віку мосту, існує періодичність їх обстеження.

Так було проведено обстеження та випробування шляхопроводу через залізницю по пров. Об'їзному, обстеження автодорожніх мостів по вул. Острівській, по вул. Кропивницького і по вул. Бобринецький шлях.

Мости по вказаних вулицях знаходяться в аварійному стані і через застарілість та зношеність конструктивних елементів потребують модернізації та проведення капітального ремонту.

Такий стан штучних споруд гальмує соціально-економічний розвиток міста та негативно впливає на розвиток цілих галузей, створює соціальну напругу.

На сьогоднішній день проведено капітальний ремонт шляхопроводу через залізницю по пров. Об'їзному, а також автодорожнього мосту по вул. Кропивницького. Також проведено спеціальне обстеження автодорожнього мосту по вул. Київській.

Щорічне зростання кількості автотранспортних засобів у населення значно збільшує навантаження на вулично-шляхову мережу міст і селищ області, що спричиняє руйнацію шляхового покриття. Недосконала система організації транспортного руху сприяє цьому явищу. Недостатність коштів у місцевому бюджеті при зростанні цін на будівельні матеріали унеможливорює здійснення робіт з ремонту та утримання вулично-шляхової мережі відповідно до вимог організації транспортного руху та нормативних вимог та стандартів.

Інтенсивні потоки транспорту на окремих ділянках і перехрестях вулиць міста значно перевищують їх пропускну спроможність, що значно погіршує умови руху як автотранспорту, так і пішоходів. З метою забезпечення безпеки дорожнього руху на об'єктах міської вуличної мережі, необхідно провести їх оптимізацію. Виконання комплексу робіт з розширення пропускної спроможності автодоріг та вулиць ускладнюється тим, що з часу будівництва міська вулична мережа не розвивалася на перспективу незважаючи на зростання парку автомобільного транспорту з року в рік.

Проведеними дослідженнями встановлено, що основними магістралями, на яких спостерігається висока концентрація транспортних потоків є наступні вулиці міста: Полтавська, Героїв України, Космонавта Попова, Соборна, Короленка, просп. Університетський тощо.

В напрямку інвестиційної діяльності за рахунок різних джерел надходжень капітально відремонтовано дороги, вулиці та шляхопровід на загальну суму 86,7 млн грн.

Так, капітально відремонтовано дороги по вул. Великій Пермській та Преображенській (від вул. Арсенія Тарковського до площі Богдана Хмельницького), на які витрачено 11,2 млн грн.

Значний обсяг робіт відбувся при проведенні капітального ремонту дороги по вул. Кропивницького (від вул. Полтавської до вул. Шевченка), яка сполучає район Великої Балки із вул. Полтавською, на ремонт якої витрачено 18,1 млн грн. коштів державного бюджету.

За рахунок коштів Державного Фонду регіонального розвитку проводився капітальний ремонт дороги по пров. Об'їзному, вул. Харківській, вул. Степана Разіна, від вул. Степана Разіна до пров. Степового і до Далекосхідного кладовища. Обсяг виконаних робіт становить 14,2 млн грн (10,7 тис.кв.м).

Проводився поточний ремонт дороги по вул. Полтавській (від вул. Васнецова до площі Дружби Народів). Обсяг виконаних робіт становить 14,6 млн грн (15,4 тис. кв.м)

За рахунок коштів міського бюджету виконано робіт по ремонту дорожнього покриття (доріг, вулиць, провулків, шляхопроводу, тротуарів та ін.) на загальну суму 146,0 млн грн. Загальна площа відремонтованого дорожнього покриття - 193,0 тис. кв.м.

Знаковою подією для міста було виконання робіт щодо капітального ремонту шляхопроводу через залізницю по пров. Об'їзному, оскільки 15 років він перебував в аварійному стані.

Капітально відремонтовано та проведено комплекс робіт із збільшення несучої спроможності конструкцій шляхопроводу через залізницю по пров. Об'їзному на суму 13,2 млн грн. (з них за рахунок коштів обласного бюджету – 9,2 млн грн).

За рахунок коштів міського бюджету виконано робіт по ремонту дорожнього покриття (доріг, вулиць, провулків, шляхопроводу, тротуарів та ін.) на загальну суму 146,0 млн грн. Загальна площа відремонтованого дорожнього покриття - 193,0 тис. кв.м. Ремонти проведені по вулицям Короленка, Братиславська (від вул.Авіаційної до р. Інгул), Семена Тютюшкіна, Барболіна (від вул. Суворова до вул. Паркової), Авіаційна (від Павла Сніцара до вул. Варшавської), Миколи Смоленчука, Осмьоркіна та ін.

2.9 Технічні засоби регулювання дорожнього руху

Безпека дорожнього руху у місті Кропивницькому забезпечується наступними технічними засобами: 67 світлофорних об'єктів, з яких 58 світлодіодних, 3 лампового типу та 6 - лампово-світлодіодних; 122,9 км дорожньої розмітки.

Впродовж 2017-2020 років з метою покращення безпеки дорожнього руху було проведено капітальний ремонт 9 світлофорних об'єктів, побудовано 6 нових, а також виконано заміну 1 515 дорожніх знаків. Крім того, на 4 світлофорних об'єктах впроваджено умови для осіб з вадами зору шляхом встановлення пристроїв звукового оповіщення.

Задля подальшого покращення якості безпеки дорожнього руху існує потреба у проведенні капітального ремонту 9 -ти існуючих світлофорних об'єктів та встановити 9 нових. На місцях концентрації дорожньо-транспортних пригод та аварійно небезпечних ділянках доріг необхідно влаштувати 2 світлофорних об'єктів на наступних перехрестях вулиць:

Київської - Олени Бурьянової;

Короленко - Вадима Височина.

Водночас потребують заміни 1930 дорожніх знаків, щороку потрібно відновлювати 40-45 км горизонтальної дорожньої розмітки.

Засоби регулювання дорожнього руху	Одиниця виміру	Загальна кількість	Потребує ремонту	Потребує влаштування	Обсяг щорічного виконання робіт	Термін виконання робіт
Світлофорні об'єкти	шт.	67	9	7	2	3 роки
Дорожні знаки	шт.	-	1930	-	800	5 років
Дорожня розмітка	км	122,9	-	-	40-45	щорічно
Засоби примусового зниження швидкості	об'єкт	25	11	10	190	щорічно

КП «Спеціалізована монтажно - експлуатаційна організація» Міської ради міста Кропивницького» здійснює роботи з поточного ремонту та утриманню в належному стані світлофорних об'єктів у місті.

Чисельність працівників підприємства складає 27 чол., в тому числі адміністративно - управлінський персонал - 10 чол., налагоджувальники приладів та автоматики - 2 чол., електромонтери – 3 чол., електрозварювальник - 1 чол., машиніст маркірувальної машини - 1 чол., водій автотранспортного засобу -1 чол., слюсари-ремонтники - 6 чол., комірник – 1 чол., прибиральник службових приміщень – 1 чол., підсобний робітник – 1 чол.

Кількість наявної техніки на підприємстві- 2 од.:

легковий автомобіль ВАЗ -1 од.;

дорожнє обладнання (Romark - 9000 HS) у складі машини для нанесення розмітки та системи щеплення з самохідним гідравлічним візком - 1 од.

На утримання 67 діючих світлофорних об'єктів використано суму 9,9 млн грн. та відшкодовано вартість спожитої електроенергії - 0,4 млн грн.

Виконання робіт з капітального ремонту (влаштування нових та заміна пошкоджених) дорожніх знаків (1515 од.) витрачено коштів майже 2,0 млн грн; виконання робіт з нанесення дорожньої та пішохідної розмітки протяжністю 40,0 км витрачено коштів у сумі 8,4 млн грн.

3. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Комплексна програма

Проблеми у житлово-комунальному господарстві міста в цілому стосуються практично кожного мешканця, тому проблеми його утримання та ремонту були та будуть завжди актуальними питаннями і потребують постійної уваги.

На даний час існує ряд проблем, які потребують вирішення щодо:

необхідності у проведенні капітального ремонту 377,7 тис.м² покрівель, 380,4 тис.пм внутрішньодворових доріг (проїздів), 72,9 тис.пм мереж електропостачання, 2132 під'їздів;

повної заміни та оновлення внутрішньобудинкових інженерних мереж (зношені на 90 %);

модернізації та оновлення ліфтів в зв'язку із завершенням нормативного терміну експлуатації (25 років);

реконструкції та модернізації центральних теплових пунктів;

розбалансованості системи теплозабезпечення через масове відключення від централізованого теплопостачання і встановлення мешканцями систем індивідуального опалення;

наявності актів вандалізму на кладовищах;

освітлення пішохідних доріжок та огорож на кладовищах, що перешкоджає здійсненню їх охорони.

Потребують постійної уваги проблемні питання щодо зменшення площ зелених насаджень та погіршення їх якісного стану, неналежний догляд та обмеженість ремонтів і реконструкції зелених насаджень у зв'язку з практикою залишкового фінансування утримання зелених насаджень, що в свою чергу призводить до втрати декоративності, збільшення сухостійних, ушкоджених хворобами і шкідниками дерев, забур'янення газонів, зменшення площ квіткового оформлення, кількості висаджених квітучих кущів та формованих саджанців дерев.

Також доцільно звернути увагу на максимальне зменшення зелених зон при вирішенні питань ущільнення забудови, влаштування доріг, інших інженерних мереж та споруд за рахунок територій об'єктів зеленого господарства.

На сьогодні стан розвитку дорожнього господарства у місті свідчить про певні труднощі зумовлені недостатнім фінансуванням дорожньо-ремонтних робіт порівняно з нормативними потребами. Внаслідок обмеженого фінансування обсяги здійснення ремонтних робіт існуючої мережі доріг є недостатніми. Попередні ямкові ремонти не мають довготривалого ефекту і потребують його повторного здійснення.

Враховуючи те, що за останні роки йшла інтенсивна розбудова вуличних теплових, газопровідних та водопровідних мереж, тверде покриття більшості вулиць було пошкоджене і піддавалось лише частковому поверхневому ремонту.

Від впливу погодних умов вуличне дорожнє покриття зазнає суттєвого пошкодження тимчасовими водотоками, які утворюються під час опадів, танення снігу, тощо. На вулицях міста практично відсутні споруди дорожніх водовідводів, що значно прискорює процес руйнації дорожнього покриття.

Також потребують ремонту тротуари.

Комплексна програма потребує залучення коштів державного, міського бюджету та інших джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством. Вирішення цих проблем дозволить покращити імідж міста в цілому, поліпшити інвестиційний клімат, сприяти залученню нових інвестицій у розвиток житлово-комунального господарства.

3.1 Основні принципи вирішення проблемних питань:

стимулювання інвестиційних процесів у галузі житлово-комунального господарства;

впровадження заходів з енергозбереження в житлових будинках;

технічне переоснащення галузі на основі широкого застосування вітчизняних і зарубіжних науково-технічних досягнень, зокрема в енергозбереженні, впровадження екологічно чистих технологій;

надання державної підтримки у забезпеченні сталого функціонування і динамічного розвитку сфери житлово-комунального господарства;

удосконалення системи управління житлово-комунальним господарством;

ефективне використання грошових, людських та матеріальних ресурсів виробниками/виконавцями та споживачами житлово-комунальних послуг;

створення однакових умов для всіх суб'єктів підприємницької діяльності у сфері житлово-комунального господарства.

Розв'язання проблем в напрямку дорожньої інфраструктури міста буде здійснюватися за такими напрямками:

розвиток мережі автомобільних доріг;

поліпшення транспортно-експлуатаційного стану існуючих автомобільних доріг;

реконструкція і ремонт діючих автомобільних доріг;

капітальний ремонт тротуарів;

капітальний ремонт (улаштування) світлофорних об'єктів, встановлення дорожніх знаків;

підвищення безпеки дорожнього руху та екологічної безпеки автомобільних доріг;

підвищення якості автомобільних доріг за рахунок впровадження проєктних рішень та сучасних технологій.

4. Мета та завдання Комплексної програми

Мета Комплексної програми полягає у забезпеченні державної політики з розвитку житлово-комунального господарства, підвищення ефективності та надійності його функціонування, забезпечення сталого розвитку для задоволення потреб населення і господарського комплексу в житлово-комунальних послугах відповідно до встановлених нормативів і національних стандартів.

Основною метою у житловому фонді та благоустрою міста є:

- завершення роботи щодо виведення з експлуатації застарілого житлового фонду;
- удосконалення системи управління виробництвом та покращення якості послуг;
- виявлення оптимальних технічних рішень по теплопостачанню міста з урахуванням введення ефективних теплоенергетичних джерел і теплових мереж, а також виведення з експлуатації застарілого обладнання для забезпечення надійного теплопостачання міста;
- розвиток мережі зливної каналізації;
- покращення якості зовнішнього освітлення міста;
- вирішення питання щодо достатньої кількості місць для поховання можливе за рахунок розширення території кладовища та будівництва нових(у тому числі і будівництво колумбарію);
- ремонт огорож, відновлення освітлення на міських кладовищах та забезпечення їх охорони;
- підвищення експлуатаційних якостей доріг на кладовищах шляхом виконання робіт з капітального ремонту покриття проїздів та пішохідних доріжок на території кладовищ;
- охорона, збереження та відтворення існуючих зелених насаджень, їх гармонійне поєднання з ландшафтом міста;
- утримання у належному стані стійких до несприятливих умов навколишнього природного середовища насаджень, що забезпечить збалансований розвиток зеленої зони та виконання нею екологічних соціально-економічних функцій;
- збереження наявної мережі автомобільних доріг загального користування з доведенням термінів експлуатації дорожнього покриття до міжремонтних строків;
- збільшення інвестиційної привабливості в напрямку здійснення реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг комунальної власності міста;
- забезпечення задовільних умов руху автотранспорту й підвищення безпеки дорожнього руху;
- покращення стану вулиць, автомобільних доріг та мостів комунальної власності, що позитивно вплине на соціально-економічний розвиток Кропивницької міської територіальної громади.

4.1 Основними завданнями Комплексної програми є:

- проведення робіт з капітального та поточного ремонту конструктивних елементів, інженерних мереж житлових будинків;
- поліпшення транспортно-експлуатаційного стану доріг та проїздів житлової забудови міста;
- покращення естетичного вигляду дворових територій;
- проведення капітального ремонту котелень з заміною на сучасне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії;

закриття малоефективних котелень;
 підвищення надійності електропостачання котелень;
 збереження зелених насаджень та створення нових зелених зон у місті;
 проведення омолодження існуючих парків, скверів, алей шляхом вирубкування сухостійних, усихаючих і небезпечних дерев по усіх мікрорайонах міста;
 капітальний ремонт об'єктів зеленого господарства;
 впровадження заходів із боротьби з карантинними рослинами;
 збереження вулично-дорожньої мережі шляхом належного рівня утримання та ефективною експлуатацією доріг комунальної власності;
 доведення транспортно-експлуатаційних показників вулично-дорожньої мережі та штучних споруд до нормативних вимог;
 забезпечення безперебійного, безпечного та зручного руху транспортних засобів і пасажирів із розрахунковими швидкостями, навантаженнями;
 ліквідація недоліків на ділянках концентрації дорожньо-транспортних пригод;
 сприяння безперешкодному доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до об'єктів дорожньої інфраструктури;
 забезпечення виконання робіт, пов'язаних із експлуатаційним утриманням доріг місцевого значення (у тому числі: зимове утримання, облаштування її технічними засобами регулювання дорожнього руху, нанесення дорожньої розмітки тощо), що приведе до зменшення кількості дорожньо-транспортних пригод.

5. Пріоритети розвитку Комплексної програми

У рамках пріоритету житлового фонду залишається приведення його в належний технічний і санітарний стан. Із загальної кількості будинків, що потребують проведення капітального ремонту покрівель (168 од.) планується відремонтувати 90 од., при середній вартості ремонту одного об'єкта – 660,0 тис.грн і питомій вазі у 54 % до кількості об'єктів, що потребують капітального ремонту.

Із загальної кількості ліфтів, що потребують проведення капітального ремонту (280 од.), заплановано відремонтувати 190 од., при середній вартості капремонту одного об'єкта – 72,3 тис.грн і питомій вазі у 68 % до кількості об'єктів, що потребують капітального ремонту.

Із загальної кількості внутрішньодворових доріг, що потребують проведення капітального ремонту 568 од., заплановано відремонтувати 125 од., при середній вартості капремонту одного об'єкта – 750,0 тис.грн. і питомій вазі у 22 % до кількості об'єктів, що потребують капітального ремонту.

Планується завершити роботи з проведення капітального ремонту житлового будинку по вул. Михайлівській, 2 з орієнтовною вартістю робіт майже 1,0 млн грн.

Одним із важливих та пріоритетних напрямків є комплексна модернізація системи теплопостачання міста Кропивницького з проведенням часткової децентралізації та оптимізації потужностей джерел теплової енергії. На даний час вкрай необхідне виготовлення схеми теплопостачання міста Кропивницького, що дасть можливість проведення узагальнення та аналізу існуючої системи теплопостачання, визначення перспективи забудови, а також розроблення першочергових невідкладних заходів щодо оптимальної роботи котелень та теплових мереж, їх модернізація та реконструкція.

Однією з цілей стратегічного розвитку міста на період до 2025 року визначено створення безпечного та комфортного середовища для проживання мешканців міста. Постійно залишається пріоритетом забезпечення належного санітарного стану території міста, його озеленення, збереження та відновлення, якісного ремонту по відновленню мереж зовнішнього освітлення, збільшення кількості працюючих світлових точок, ліквідування несанкціонованих звалищ та в цілому створення сприятливих умов для життєдіяльності людини.

Для зручності заїздів автомобільного транспорту планується провести капітальний ремонт (місцеве розширення) проїзної частини для влаштування зупинок громадського транспорту з орієнтовною вартістю робіт на суму 1,8 млн грн.

Крім того, пріоритетом залишається технічне переоснащення та модернізація спеціалізованої техніки комунальних підприємств міста, запровадження передових технологій, направлених на підвищення якості робіт, економію матеріальних та енергетичних ресурсів при проведенні комплексного благоустрою; зменшення забруднення навколишнього природного середовища шляхом зменшення обсягів захоронення побутових відходів та забезпеченням їх сортування.

Першочергово здійснюватимуться роботи, спрямовані на збереження існуючої мережі міських автомобільних доріг.

Планується розпочати проведення капітального ремонту дорожньої мережі Балашівського промислового сектора, оскільки через нього проходять важливі трафіки до підприємств промислового комплексу обласного центру, які динамічно розвиваються і зберігають інвестиційну привабливість.

Особлива увага буде приділена дорожній мережі селища Нового, яке на початку 2020 року було приєднано до міста Кропивницького.

Потребують капітального ремонту автодорожні мости по вулицях Київській (через річку Інгул), Острівській (через річку Інгул) та Бобринецький шлях (через річку Сугоклея).

Оскільки перелік вулиць, які потребують ремонту, дуже великий, пріоритет надається вулицям, якими проходять основні маршрути громадського транспорту, а також в'їзди у місто Кропивницький.

Капітальний ремонт доріг передбачено здійснити по вулицях Василя Нікітіна, Академіка Тамма, Героїв України, Холодноярській, Металургів, Руслана Слободянюка, вул. Першій Виставковій, Київській просп.Промисловому та ін.

Пріоритетом залишається необхідність влаштувати нові світлофорні об'єкти з дублюючим звуковим сигналом на перехрестях вулиць міста з орієнтовним обсягом робіт на суму понад 13,0 млн грн.

Пріоритетом залишається виконання робіт з капітального ремонту (влаштування нових та заміни пошкоджених) дорожніх знаків по вулицях міста відповідно до схем організації дорожнього руху з орієнтовним обсягом робіт на суму 17,8 млн грн.

6. Механізми реалізації Комплексної програми

6.1. Нормативно-правове забезпечення

Розроблення програми здійснювалось в межах Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про житлово-комунальні послуги», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку України», «Про благоустрій населених пунктів», «Про захист рослин», «Про рослинний світ», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про відходи», «Про охорону атмосферного повітря», «Про поховання та похоронну справу», «Про автомобільні дороги», «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку», «Про захист тварин від жорсткого поводження», Бюджетного кодексу України, наказу Державного комітету з питань житлово - комунального господарства від 23.09.2003 року № 154 «Про затвердження Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів» та від 10.08.2004 року №150 «Про затвердження примірнього переліку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та послуг з ремонту приміщень, будинків, споруд», Правил благоустрою території міста Кропивницького, а також із вимогами Управління патрульної поліції в м. Кропивницькому Національної поліції України та інших нормативно-правових актів України.

6.2 Строки виконання

Комплексну програму розраховано на 5 років: початок - 2021 рік; завершення- 2025 рік. Прогнозний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для виконання завдань, визначено в цінах, які діяли на момент розробки Комплексної програми.

Комплексна програма переглядається щороку з метою уточнення завдань, які необхідно вирішити у наступному році. Пропозиції щодо внесення змін до програми готує Головне управління житлово-комунального господарства.

6.3. Фінансове забезпечення

Фінансове забезпечення Комплексної програми визначається у вигляді орієнтовних обсягів фінансових витрат, необхідних для виконання заходів в цілому і диференційовано за роками з визначенням джерел фінансування, у тому числі за рахунок коштів відповідних бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством України.

Джерелами фінансування заходів Комплексної програми модуть бути:

- кошти державного бюджету;
- кошти міського бюджету;
- кошти підприємств житлово-комунального господарства;
- інші джерела фінансування (залучення коштів населення територіальної громади, гранти, кредити міжнародних організацій тощо)

6.4 Науково-технічне забезпечення

Проведення обстежень об'єктів житлово-комунального господарства та благоустрою в межах міста.

Впровадження новітніх технологій і обладнання, спрямовано на технічне переоснащення підприємств житлово-комунального господарства та скорочення питомих витрат енергетичних і матеріальних ресурсів.

Впровадження нових зразків комунальної техніки та обладнання для потреб житлово-комунального господарства.

6.5 Очікувані результати виконання Комплексної програми

Виконання заходів Комплексної програми забезпечить:

- надання населенню житлово-комунальних послуг належної якості відповідно до вимог національних стандартів;
- покращення технічного стану будинків та умов проживання у них;
- дотримання умов безпечного проживання населення міста;
- ефективність у роботі підприємств галузі житлово-комунального господарства міста;
- економію енергоресурсів шляхом впровадження енергозберігаючих заходів;
- повне освітлення території міста із застосуванням енергозберігаючих світильників;
- підвищення надійності та якості енергозабезпечення міста;
- відновлення та створення нових зелених зон культурно – масового відпочинку мешканців міста, створення безпечних та комфортних умов активного відпочинку мешканців міста;
- проведення омолодження існуючих парків, скверів, алей по усіх мікрорайонах міста;
- впровадження заходів із боротьби з карантинними рослинами.
- зменшення чисельності безпритульних тварин у місті шляхом стерилізації;
- підвищення екологічної безпеки об'єктів благоустрою;

поліпшення санітарного стану та естетичного вигляду міста;
вирішення питання утилізації твердих побутових відходів за рахунок зменшення навантаження на полігон побутових відходів, отримання вторинних ресурсів;

збільшення обсягів фінансування галузі дорожнього господарства шляхом виділення коштів на реконструкцію, ремонт та утримання вулиць, доріг та тротуарів комунальної власності;

збереження існуючої мережі доріг комунальної власності від руйнування;
збереження технічного та експлуатаційного стану доріг і вулиць комунальної власності;

ліквідація незадовільних умов руху автотранспорту, у тому числі маршрутів загального користування, на аварійних ділянках шляхом проведення на них ремонтних робіт;

покращення транспортного, пішохідного зв'язку та зниження аварійності і дорожнього травматизму (в першу чергу зменшить кількість ДТП та травмувань жителів міста, спричинених незадовільним станом доріг).

7. Інформаційне забезпечення та моніторинг виконання Комплексної програми

Джерелами інформаційного забезпечення, необхідними для збору та формування електронних баз даних, проведення аналізу реалізації Комплексної програми, є статистична звітність, оперативна інформація підприємств житлово - комунального господарства міста, результати спеціальних досліджень, фінансова і бухгалтерська звітність та інші.

8. Координація та контроль за ходом виконання Комплексної програми

Координацію діяльності та контроль за виконанням передбачених програмою заходів, ефективним та цільовим використанням коштів її виконавцями, залучення до виконання програми в установленому законодавством порядку підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та відомчого підпорядкування здійснює Головне управління житлово-комунального господарства.

З метою дотримання принципу колегіальності, компетентності та прозорості фінансового забезпечення реалізації Комплексної програми, функції щодо здійснення системного моніторингу покладається на постійну комісію міської ради з питань житлово-комунального господарства та транспорту.

Громадський контроль за ходом реалізації Комплексної програми здійснюється (за їх бажанням) представниками громадських організацій, у статуті яких передбачено діяльність у сфері житлово-комунального господарства.

Звіт про виконання заходів Комплексної програми щороку оприлюднюється на офіційному сайті Кропивницької міської ради.

**Т.в.о начальника Головного управління
житлово-комунального господарства**

Тетяна САВЧЕНКО